BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1968 **Warszawa, dnia 25 czerwca 1968 r.** **Nr 8**

Biblioteka Główna

SPIS TREŚCI

Dział A str.

Poz. 65 — uchwała IV Plenum Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 27 stycznia 1968 r. o zadaniach związków zawodowych w dalszym rozwoju i podnoszeniu efektywności szkolenia wewnątrzzakładowego 194

Dział B

Poz. 66 — obwieszczenie Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki z dnia 29 grudnia 1967 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Nr 74 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 1963 r. w sprawie zasad organizowania, kierowania i koordynacji spraw wynalazczości, rozpowszechniania projektów wynalazczych oraz zasad wynagradzania i finansowania w zakresie wynalazczości. 198

„ 67 — uchwała Nr 24 Rady Ministrów z dnia 2 lutego 1968 r. zmieniająca uchwałę w sprawie umundurowania i odznak służbowych oraz dodatku za wysługę lat pracowników resortu komunikacji, objętych przepisami dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych 217

„ 68 — zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki z dnia 3 lutego 1968 r. w sprawie zakresu i zasad wykonywania na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej pracy w charakterze konsultanta lub kierownika tematu badawczego przez samodzielnych pracowników naukowo-badawczych 219

„ 69 — zarządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lutego 1968 r. w sprawie zwolnienia niektórych kategorii wynagrodzeń od podatku od wynagrodzeń oraz ustalenia norm kosztów uzyskania niektórych wynagrodzeń (wyciąg) 220

DZIAŁ A

65

UCHWAŁA IV PLENUM CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 27 stycznia 1968 r.

o zadaniach związków zawodowych w dalszym rozwoju i podnoszeniu efektywności szkolenia wewnątrzzakładowego.

W unowocześnianiu i intensyfikacji naszej gospodarki, w zwiększaniu wydajności pracy i osiąganiu lepszych jakościowo wyników produkcyjnych coraz ważniejszą rolę odgrywa wzrost poziomu wiedzy ogólnej i kwalifikacji zawodowych pracowników, ich znajomość podstaw ekonomiki i organizacji pracy przedsiębiorstw.

Postęp techniczny i organizacyjny, procesy doskonalenia planowania i zarządzania, awans robotników w produkcji — wszystko to powoduje rosnące zapotrzebowanie na coraz to nowe i wyższe kwalifikacje załóg. To społeczne zapotrzebowanie powinno być stale lepiej i pełniej uwzględniane w formach, treści i zakresie dokształcania i doskonalenia kadr, zwłaszcza robotniczych. Wynika to również z konieczności dostosowywania szkolenia zawodowego do zapoczątkowanych zmian w strukturze zatrudnienia w zakładach pracy, wyrażających się we wzroście udziału robotników bezpośrednio produkcyjnych.

Ważną rolę w zwiększaniu liczby pracowników wykwalifikowanych powinno spełniać obok szkolnictwa zawodowego szkolenie wewnątrzzakładowe.

1. Plenum CRZZ uznaje szkolenie wewnątrzzakładowe za istotną część składową systemu oświaty i wychowania, za powszechną formę dokształcania i doskonalenia kadr robotniczych, mającą na celu elastyczne dostosowywanie kwalifikacji i umiejętności robotników do potrzeb zakładów pracy.

Szkolenie wewnątrzzakładowe stanowi jedną z podstawowych dróg przygotowywania załóg do wzrastających przed zakładami pracy zadań, które wymagają większej wiedzy, inicjatywy, samodzielności, a także większego angażowania ludzi pracy w podejmowanie i rozstrzyganie spraw produkcji i gospodarki przedsiębiorstwa, poprawy warunków pracy.

2. Rosnące zapotrzebowanie w naszej gospodarce na wykwalifikowanych robotników stwarza konieczność wzmożenia działalności szkoleniowej zakładów pracy, umacniania w świadomości aktywu związkowego i administracji gospodarczej znaczenia kształcenia i doskonalenia kwalifikacji kadr w zakładach pracy — w powiązaniu z procesami wdrażania nowej techniki, unowocześniania produkcji, doskonalenia metod wytwarzania i organizacji pracy.

Znacznie większa i bardziej konkretna powinna być pomoc ze strony ministerstw, zjednoczeń i władz oświatowych dla zakładów pracy w zapewnianiu warunków szkolenia wewnątrzzakładowego, w podwyższaniu jego efektywności.

Na inicjowanie i konsekwentne realizowanie tej pomocy coraz skuteczniej oddziaływać powinny instancje i organizacje związkowe, kierując się uchwałami VI Kongresu Związków Zawodowych, a także uchwałą XIV Plenum CRZZ z września 1965 r. w sprawie przygotowania kadr wykwalifikowanych dla potrzeb gospodarki uspołecznionej.

IV Plenum CRZZ, uznając konieczność dalszej konsekwentnej realizacji uchwały XIV Plenum, stwierdza równocześnie potrzebę skoncentrowania uwagi administracji gospodarczej oraz instancji i organizacji związkowych na rozwijaniu i doskonaleniu szkolenia wewnątrzzakładowego.

I. Najważniejsze cele i zadania szkolenia wewnątrzzakładowego.

Szkolenie wewnątrzzakładowe powinno uwzględniać konieczność zdobywania przez załogi coraz wyższych kwalifikacji odpowiednio do wymagań postępu technicznego, polepszania jakości i nowoczesności wyrobów, usprawniania organizacji pracy, rozwoju osobowości każdego pracownika jako wytwórcy i współgospodarza zakładu.

1. Plenum CRZZ stwierdza, że w rozwijaniu szkolenia wewnątrzzakładowego należy:

— dążyć do zapewnienia nowo zatrudnionym a niewykwalifikowanym robotnikom, w ścisłym związku z bieżącymi i perspektywicznymi potrzebami zakładu, możliwości przyuczenia do wykonywania określonej pracy jako wstępnego etapu dalszego dokształcania i zdobywania pełnych kwalifikacji zawodowych;

— tworzyć możliwość zdobycia pełnych kwalifikacji pracownikom posiadającym już doświadczenie i praktykę w zawodzie, m. in. w drodze uzyskiwania tytułu robotnika wykwalifikowanego i mistrza; zakładowe kursy przygotowujące do zdobycia tytułu robotnika wykwalifikowanego i mistrza powinny stać się jedną z głównych form szkolenia wewnątrzzakładowego;

— zapewniać warunki doskonalenia sprawności i mistrzostwa zawodowego oraz opanowania nowych umiejętności i metod pracy pracownikom o długoletnim stażu pracy oraz pracownikom posiadającym tytuły kwalifikacyjne;

— umożliwiać pracownikom zdobywanie drugiego zawodu w zależności od potrzeb zakładów oraz aktualizowanie wiedzy fachowej w związku z wprowadzeniem nowych urządzeń i uruchomień oraz nowych asortymentów produkcji; związki zawodowe powinny troszczyć się o to, aby opanowywanie dodatkowych, pokrewnych bądź uzupełniających specjalności lub zawodów stwarzało możliwości przechodzenia na nowe stanowiska pracy między innymi tym robotnikom, którzy ze względu na wiek czy stan zdrowia nie mogą wykonywać dotychczasowego zawodu;

— dostarczać wynalazcom i racjonalizatorom aktualnej informacji o kierunkach rozwoju poszczególnych dziedzin techniki, najnowszych zdobyczach technologii w kraju i za granicą oraz uczyć racjonalnego wykorzystywania wiedzy technicznej w codziennej pracy;

— ułatwiać robotnikom, a zwłaszcza szerokim kręgom aktywu samorządu robotniczego opanowywanie niezbędnej wiedzy ekonomicznej, zapoznawanie się z nowoczesną organizacją pracy oraz z podstawowymi zasadami bezpiecznej i higienicznej pracy;

— zapewniać pracownikom dozoru, a zwłaszcza mistrzom i brygadzistom, możliwość systematycznego doskonalenia ich umiejętności kierowania zespołami ludzkimi oraz sprawnego organizowania pracy;

— umożliwiać stażystom i praktykantom prawidłową realizację programów stażu i praktyk pod kierunkiem wyznaczonych opiekunów.

2. Działalności szkoleniowej zakładów pracy powinien przyświecać cel naczelny, jakim jest kształtowanie pracownika rozumiejącego swoje miejsce w socjalistycznej produkcji i w życiu społecznym, o szerokich horyzontach myślowych, przystosowanego pod względem kwalifikacji zawodowych i ogólnych do rosnących wymagań nowoczesnej techniki, kultury pracy oraz socjalistycznych zasad współżycia społecznego. Szkolenie wewnątrzzakładowe powinno służyć rozwiązywaniu najważniejszych problemów ekonomiczno-produkcyjnych i społecznych zakładu oraz obejmować w pierwszej kolejności te grupy robotnicze, które mają decydujący wpływ na jakość i nowoczesność wyrobów.

3. Biorąc pod uwagę znaczny udział kobiet w ogólnym stanie zatrudnienia, IV Plenum CRZZ zwraca uwagę na konieczność systematycznego kształcenia i doskonalenia zawodowego kobiet na tych stanowiskach, które są dla nich odpowiednie, oraz stwarzania im większych możliwości zdobywania tytułów kwalifikacyjnych.

4. Wobec nowych, zwiększonych zadań stojących przed rolnictwem Plenum uznaje za konieczne, aby Związek Zawodowy Pracowników Rolnych wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa, zainteresowanymi organizacjami i instytucjami rozpatrzył problematykę kształcenia, dokształcania i doskonalenia zawodowego kadr dla potrzeb rolnictwa. Również inne związki zawodowe wspólnie z zainteresowanymi ogniwami administracji powinny podjąć prace nad dostosowaniem zadań, wynikających z niniejszej uchwały, do potrzeb i warunków poszczególnych branż, zakładów pracy oraz grup pracowniczych.

II. Warunki realizacji celów i zadań szkolenia wewnątrzzakładowego.

1. Plenum CRZZ, mając na uwadze konieczność podniesienia poziomu i zapewnienia skuteczności szkolenia wewnątrzzakładowego, uznaje za bardzo ważne opracowanie przez Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego wraz z zainteresowanymi ministerstwami, Komitetem Nauki i Techniki, Komitetem Prac i Płac oraz CRZZ ramowych założeń organizacyjno-programowych tego szkolenia, dostosowanych do aktualnych potrzeb.

W założeniach tych i w praktycznym przebiegu szkolenia wewnątrzzakładowego należy zapewniać:

— taką organizację kursów i praktycznej nauki zawodu, aby umożliwiały one robotnikom stałe podwyższanie kwalifikacji począwszy od przyuczenia aż do uzyskania pełnych kwalifikacji zawodowych i ich dalszego doskonalenia;

— drożność organizacyjną i programową szkolenia wewnątrzzakładowego, aby każdy następny etap szkolenia był przedłużeniem poprzedniego, stwarzał robotnikom możliwość dalszej nauki i samokształcenia się oraz uzyskiwania coraz wyższych kwalifikacji zawodowych.

Niezbędne jest, aby resorty określiły kierunki rozwoju szkolenia wewnątrzzakładowego w oparciu o potrzeby oraz warunki poszczególnych branż i zakładów pracy.

Zobowiązuje się Zespół Oświaty i Upowszechniania Kultury CRZZ oraz zarządy główne i okręgowe związków zawodowych do czynnego udziału w pracach nad usprawnieniem szkolenia wewnątrzzakładowego.

2. Postęp techniczny i organizacyjny w zakładach pracy, doskonalenie gospodarki i zwiększanie wpływu samorządu robotniczego na jej stan wymagają odpowiednich zmian w programach i metodach szkolenia wewnątrzzakładowego.

W związku z tym CRZZ, instancje i organizacje związkowe powinny bardziej skutecznie oddziaływać na władze oświatowe, kierownictwa ministerstw gospodarczych, zjednoczeń i zakładów pracy w kierunku:

— przygotowywania ramowych programów dokształcania i doskonalenia kwalifikacji pracowników określających niezbędny zasób wiedzy i umiejętności w poszczególnych zawodach i specjalnościach objętych szkoleniem wewnątrzzakładowym oraz uwzględniających dotychczasowe przygotowanie szkolonych robotników;

— zapewnienia programowej ciągłości szkolenia na poszczególnych szczeblach kwalifikacyjnych od przyuczenia do określonej pracy, poprzez wyuczenie zawodu do doskonalenia kwalifikacji i samokształcenia;

— wprowadzania do programów szkolenia wewnątrzzakładowego podstawowych wiadomości z dziedziny organizacji stanowiska roboczego, metod pracy, niezbędnych wiadomości teoretycznych, kultury pracy i norm współżycia z ludźmi oraz problematyki ekonomicznej; programy szkolenia wewnątrzzakładowego powinny wynikać z kierunków racjonalizacji pracy, prowadzących do maksymalnego wykorzystania środków produkcji, pobudzać i kształtować zainteresowanie pracowników problematyką unowocześnienia technologii, organizacji pracy i produkcji;

— opracowania wykazu stanowisk, na których pracownicy powinni przechodzić obowiązkowe przeszkolenie;

— zwiększenia pomocy zakładowym komórkom szkolenia w dostosowaniu programów nauczania do konkretnych potrzeb zakładu i możliwości oraz w wyposażeniu ich w niezbędne pomoce naukowe.

Doskonalenie metod i programów nauczania wymaga odpowiednich pomocy szkoleniowych o charakterze poglądowym oraz zapewnienia podręczników, skryptów oraz wydawnictw szkoleniowych dostosowanych do potrzeb szkolenia wewnątrzzakładowego i poziomu szkolonych robotników.

Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego przy współudziale Związku Nauczycielstwa Polskiego i innych zainteresowanych instytucji i organizacji społecznych powinno okazywać większą pomoc zakładom

pracy w opracowaniu wzorów programowych i dokumentacji programowo-metodycznej, w dokształcaniu pedagogicznym instruktorów i wykładowców szkolenia wewnątrzzakładowego, a także pracowników służb szkoleniowych.

3. W szkoleniu wewnątrzzakładowym należy usuwać dotychczasowe niedomagania w metodyce nauczania racjonalnych metod pracy, zwłaszcza w zakresie obsługiwania urządzeń wytwórczych.

Władze oświatowe wspólnie z administracją gospodarczą przy współudziale aktywu ZNP i innych związków zawodowych oraz ogniw NOT powinny w tym celu:

— dokonywać analizy stosowanych metod nauczania pod kątem uzyskiwanych efektów dydaktycznych i produkcyjnych;

— upowszechniać nowoczesne metody nauczania;

— zwiększyć nadzór pedagogiczny nad działalnością szkolenia w zakładach pracy.

4. Podstawowe znaczenie dla podniesienia efektywności i jakości szkolenia wewnątrzzakładowego ma praca kadry wykładowców i instruktorów zawodu oraz mistrzów i wysoko kwalifikowanych robotników zajmujących się szkoleniem.

Instancje i organizacje związkowe przy współudziale administracji powinny:

— zwrócić uwagę, aby do pracy dydaktycznej w zakładach pracy kierowano najlepszych pracowników spośród kadry inżynieryjno-technicznej, mistrzów i wykwalifikowanych robotników oraz by organizowane było dla nich systematyczne doskonalenie pedagogiczne i metodyczne;

— przychodzić z konkretną pomocą instruktorom, mistrzom i brygadzistom w realizowaniu przez nich programu nauczania, w wypełnianiu funkcji wychowawczych, w wyrabianiu wśród robotników nawyków punktualności, obowiązkowości, dokładności i gospodarności;

— dążyć do wprowadzenia w taryfikatorach kwalifikacyjnych, tam gdzie to jest niezbędne, odpowiednich stanowisk dla instruktorów zawodu i określenia w nich wymagań kwalifikacyjnych.

5. Administracja gospodarcza, a zwłaszcza kierownictwa zakładów i zjednoczeń współpracując ze związkami zawodowymi powinny:

— dbać o unowocześnienie i wzbogacenie bazy warsztatowej i szkoleniowej w zakładach pracy, a także lepsze wykorzystanie dla potrzeb szkolenia wewnątrzzakładowego bazy szkół przyzakładowych;

— zapewnić lepsze wykorzystywanie zakładowych bibliotek, zwłaszcza technicznych dla potrzeb szkolenia robotników przez uzupełnianie księgozbioru oraz szeroką akcję informacyjno-popularyzatorską;

— zwiększyć udział klubów techniki i racjonalizacji w szkoleniu, samokształceniu i upowszechnianiu wiedzy technicznej wśród robotników w oparciu o długofalowy plan przygotowany wspólnie z NOT i ZMS;

— rozszerzyć pomoc ze strony zakładowej służby bhp i gabinetów ochrony pracy w prowadzeniu zajęć szkoleniowych.

6. W świetle tych zadań Plenum CRZZ dostrzega potrzebę weryfikacji i uzupełnienia przepisów prawnych dotyczących szkolenia wewnątrzzakładowego robotników i popiera w tym względzie wysiłki podejmowane przez Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego oraz Komitet Nauki i Techniki.

Zobowiązuje się Prezydium CRZZ i zarządy główne związków zawodowych, aby współdziałały z centralnymi organami administracji państwowej w przygotowaniu podstaw prawnych systemu szkolenia wewnątrzzakładowego, biorąc pod uwagę wzrastające zadania tego szkolenia, konieczność jego pełniejszego dostosowania do bieżących i perspektywicznych potrzeb zakładów pracy, a także uwzględnianie w coraz szerszym zakresie tytułów kwalifikacyjnych przy zaszeregowaniu pracowników do wyższych grup.

7. Jednym z ważnych czynników gwarantujących większą skuteczność i efektywność szkolenia wewnątrzzakładowego jest wzmocnienie służb szkoleniowych w zakładach pracy, a także udoskonalenie planowania szkolenia w powiązaniu z potrzebami zakładu pracy oraz określenie kolejności szkolenia poszczególnych grup pracowniczych.

Plenum uznaje za słuszny projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie tworzenia służb szkoleniowych jako ważnej formy organizacyjnej kierowania przygotowywaniem kadr wykwalifikowanych oraz zobowiązuje instancje i organizacje związkowe do aktywnego współdziałania w realizacji inicjatyw podejmowanych w tej dziedzinie przez zakłady pracy w oparciu o własne możliwości etatowe i środki finansowe.

Zakłady pracy dysponujące większymi możliwościami i doświadczeniem w prowadzeniu szkolenia powinny współdziałać z małymi zakładami pracy w szkoleniu i zaspokajaniu ich potrzeb kadrowych oraz udzielać im w tym względzie niezbędnej pomocy.

8. Plenum CRZZ postuluje, aby Komisja Planowania przy Radzie Ministrów, Komitet Pracy i Płac, Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego oraz zainteresowane ministerstwa przy współdziałaniu z CRZZ i zarządami głównymi związków zawodowych rozwinęły szerzej prace nad ulepszaniem metodologii planowania zapotrzebowania na wykwalifikowane kadry oraz planowania szkolenia tych kadr w rozmiarach i kierunkach wynikających z konkretnych potrzeb zakładów pracy.

Konieczne zwłaszcza jest:

— opracowanie dla zakładów pracy metodologii klasyfikowania stanowisk pracy i związanych z nimi wymagań kwalifikacyjnych pod względem stopnia trudności, odpowiedzialności i złożoności pracy;

— ustalenie jednolitych ramowych wymagań kwalifikacyjnych w stosunku do tych samych zawodów i specjalności występujących w różnych gałęziach gospodarki narodowej;

— doskonalenie i aktualizowanie taryfikatorów kwalifikacyjnych w kierunku scalania czynności i prac rozdrobnionych, stworzenia zachęty do uzyskiwania wyższych kwalifikacji, zdobywanie drugiego zawodu lub specjalności oraz wprowadzanie przez zakłady pracy uzasadnionych uzupełnień i zmian w taryfikatorach, pozwalających im na prowadzenie bardziej racjonalnej gospodarki kadrami wykwalifikowanymi;

— uwzględnianie w polityce kadrowej zakładów w coraz większym stopniu czynnika kwalifikacji zawodowych i wiedzy ogólnej oraz ich wykorzystania w procesie pracy.

9. Niezbędne jest uporządkowanie zasad finansowania szkolenia wewnątrzzakładowego. Plenum CRZZ zwraca się w związku z tym do Ministerstwa Finansów oraz Komitetu Pracy i Płac o podjęcie tej sprawy, wskazując przy tym na potrzebę dostosowania

wielkości środków do ustalonych planem zadań szkoleniowych oraz likwidacji nieprawidłowości występujących w ich wydatkowaniu. Związki zawodowe powinny równocześnie podjąć bardziej skuteczną kontrolę nad racjonalnym użytkowaniem środków przeznaczonych na szkolenie.

10. Zdaniem Plenum, utworzenie jednolitego systemu planowania i kierowania przygotowywaniem kadr wykwalifikowanych w skali zakładów pracy, branż, regionów i całego kraju wymaga zwiększenia odpowiedzialności ministerstw i zjednoczeń za organizację i nadzór w tej dziedzinie, a także koordynowania całokształtu tej problematyki w odniesieniu do kadr robotniczych i równorzędnych — przez Komitet Pracy i Płac przy współpracy Ministerstwa Oświaty i Szkolenia Wyższego.

III. Współdziałanie instancji związkowych z administracją gospodarczą, władzami oświatowymi i organizacjami społecznymi w rozwiązywaniu zadań szkolenia wewnątrzzakładowego.

1. W działalności związków zawodowych i samorządu robotniczego rozwijanej w zakładach pracy wspólnie z administracją gospodarczą i władzami oświatowymi w dziedzinie szkolenia wewnątrzzakładowego sprawą podstawową jest obecnie konsekwentne podejmowanie szkolenia w powiązaniu z wnioskami zgłoszonymi przez zakładowe komisje usprawniania organizacji produkcji w zakresie poprawy struktury zatrudnienia oraz w dziedzinie ujawnienia i uruchomienia rezerw wzrostu produkcji, podniesienia wydajności pracy i obniżki kosztów.

Organizacje związkowe i samorząd robotniczy przy ścisłym współdziałaniu z NOT i ZMS powinny inspirować podejmowanie przez administrację i aktywnie uczestniczyć w:

— dokonywaniu okresowych analiz potrzeb szkoleniowych i możliwości ich zaspokajania z uwzględnieniem zarówno sposobów organizowania szkolenia wewnątrzzakładowego, jego poziomu i jakości, jak też wykorzystania zdobytej wiedzy i kwalifikacji w procesie pracy,

— wzbogacaniu form szkolenia wewnątrzzakładowego — dokształcania i doskonalenia zawodowego robotników.

Konferencje samorządu robotniczego po uchwaleniu techniczno-ekonomicznych planów przedsiębiorstwa powinny w oparciu o nie rozpatrzyć i zatwierdzić plan szkolenia wewnątrzzakładowego.

Całość poczynań inspirowanych i podejmowanych przez związki zawodowe zmierzać powinna do zwiększenia odpowiedzialności zakładów pracy za przygotowanie kadr wykwalifikowanych dla potrzeb rozwijającej się produkcji, dla lepszej realizacji zadań wynikających z postępu technicznego i organizacyjnego.

2. Ważnym zadaniem rad zakładowych i samorządu robotniczego jest organizowanie kontroli społecznej nad wypełnianiem zadań szkoleniowych zarówno przez zakłady pracy jak i pracowników, nad racjonalnym wykorzystywaniem środków przeznaczonych na szkolenie oraz poprawę obecnych warunków i dalszą rozbudowę bazy szkoleniowej zakładów pracy.

Niezbędne jest, aby rady zakładowe i samorząd robotniczy angażowały do realizacji zadań szkolenia wewnątrzzakładowego najlepszych aktywistów społecznych i gospodarczych, działaczy samorządu robotniczego, uczestników współzawodnictwa, racjonalizatorów produkcji — aby zacieśniały w tej dziedzinie współpracę z organizacjami społecznymi, a zwłaszcza NOT, PTE i ZMS. Praktycznym wyrazem tego współdziałania powinno być odbywanie przynajmniej raz w roku zebrań aktywu społecznego i gospodarczego zakładów pracy poświęconych ocenie wyników działalności szkoleniowej przedsiębiorstwa oraz omówieniu zadań na rok następny.

Instancje i organizacje związkowe oraz samorząd robotniczy, wypełniając funkcje kontroli społecznej zarówno w sferze organizacji produkcji, jak i w sferze warunków pracy i płacy, powinny szerzej uwzględniać problemy podnoszenia i wykorzystywania kwalifikacji zawodowych załóg w przeprowadzanych systematycznie przeglądach stanu gospodarki i warunków pracy, w ocenach współzawodnictwa pracy, ruchu racjonalizacji i wynalazczości pracowniczej oraz wpływu kwalifikacji na zapobieganie płynności załóg i umacnianie dyscypliny społecznej.

Wnioski z tych przeglądów dotyczące szkolenia robotników powinny być realizowane przez kierownictwa zakładów i zjednoczenia.

3. Zarządy główne i okręgowe związków zawodowych powinny stale podejmować problemy szkolenia wewnątrzzakładowego, jako istotny element związkowego programu działania na rzecz osiągania coraz lepszych wyników produkcyjnych, poprawy warunków pracy i życia załóg, awansu robotników i pracowników oraz wzrostu ich zarobków.

Powinny one także wspólnie z kolegiami ministerstw i zjednoczeń dokonywać w branżach okresowych ocen stanu organizacji szkolenia wewnątrzzakładowego, programów i metod nauczania, skuteczności planowania i kierowania w tej dziedzinie oraz ustalać środki zapewniające dalszy rozwój i zwiększenie efektywności szkolenia wewnątrzzakładowego.

4. Związki zawodowe powinny inspirować i zachęcać placówki naukowo-badawcze oraz pracowników nauki do podejmowania badań nad zadaniami i funkcjami szkolenia wewnątrzzakładowego.

W związku z tym CRZZ podejmie odpowiednie starania wspólnie z PAN, KNiT oraz Ministerstwem Oświaty i Szkolnictwa Wyższego w celu włączenia się zainteresowanych placówek naukowych do podjęcia skoordynowanych prac badawczych.

CRZZ i zarządy główne związków zawodowych spowodują, aby odpowiednie instytucje wydawnicze zapewniły niezbędną literaturę fachową dla potrzeb szkolenia robotników.

5. Realizacja rosnących zadań szkolenia wewnątrzzakładowego wymaga włączenia wielotysięcznego aktywu społecznego działaczy samorządu robotniczego do czynnego udziału w rozwiązywaniu złożonych programów szkoleniowych zakładów pracy.

Rozwijający się społeczny ruch oświatowy powinien odgrywać coraz większą rolę w niesieniu skutecznej pomocy zakładom pracy w ich działalności szkoleniowej i stawać się ważnym czynnikiem dalszego wzrostu poziomu wiedzy ogólnej i kwalifikacji zawodowych robotników.

Związki zawodowe współpracując z Naczelną Organizacją Techniczną, Polskim Towarzystwem Ekonomicznym, organizacjami młodzieżowymi oraz Związkiem Zakładów Doskonalenia Zawodowego będą udzielały czynnego poparcia inicjatywom społecznym

zmierzającym do doskonalenia systemu kształcenia, dokształcania i doskonalenia kwalifikacji robotników. Przedmiotem żywej troski organizacji związkowych i aktywu samorządu robotniczego we współdziałaniu ze stowarzyszeniami technicznymi i ekonomicznymi oraz młodzieżowymi powinno być inicjowanie i popieranie twórczej aktywności całych załóg w dziedzinie doskonalenia technologii, stosowania przodujących metod pracy, wdrażania nowej techniki, unowocześniania organizacji pracy i produkcji. Niezbędne jest również zapoznawanie załóg z dorobkiem przodujących zakładów pracy w kraju i za granicą, stałe pobudzanie ruchu umysłowego wśród pracowników, przeciwstawiającego się samouspokojeniu i rutynie, dążenie do coraz lepszych wyników zakładu zgodnie z potrzebami całej, rozwijającej się socjalistycznej ekonomiki.

Związki zawodowe uznają, że coraz lepsze funkcjonowanie szkolenia wewnątrzzakładowego jest jedną z ważnych dźwigni wzrostu aktywności zawodowej i społecznej załóg. Najważniejszym warunkiem uzyskania niezbędnego postępu w podnoszeniu efektywności szkolenia wewnątrzzakładowego jest stworzenie wśród kierownictw zakładów pracy, majstrów i brygadzistów oraz całych załóg atmosfery sprzyjającej rozwojowi tego szkolenia, a także właściwe docenianie wagi podwyższania poziomu wiedzy ogólnej i kwalifikacji zawodowych w całokształcie ekonomiki zakładu i dla sprawnego funkcjonowania jego organizmu, dla polepszenia warunków pracy i bytu ogółu pracujących.

Instancje i organizacje związkowe powinny dołożyć wszelkich starań, aby w skali zakładów, zjednoczeń i ministerstw tworzony był konsekwentnie system szkolenia wewnątrzzakładowego jako powszechnie zrozumiała i akceptowana przez robotników jedna z ważnych dróg zdobywania i podwyższania kwalifikacji, awansu zawodowego i społecznego.

Plenum oczekuje, że organizacje i instancje związkowe w oparciu o niniejszą uchwałę opracują szczegółowe programy działania mające na celu zapewnienie dalszego rozwoju i podniesienia efektywności szkolenia wewnątrzzakładowego w zakładach pracy i wszystkich gałęziach gospodarki narodowej.

DZIAŁ B

66

OBWIESZCZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU NAUKI I TECHNIKI

z dnia 29 grudnia 1967 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały nr 74 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 1963 r. w sprawie zasad organizowania, kierowania i koordynacji spraw wynalazczości, rozpowszechniania projektów wynalazczych oraz zasad wynagradzania i finansowania w zakresie wynalazczości.

(Monitor Polski z dnia 1 lutego 1968 r. Nr 4, poz. 26)

1. Na podstawie § 3 uchwały nr 120 Rady Ministrów z dnia 24 maja 1967 r. zmieniającej uchwałę w sprawie zasad organizowania, kierowania i koordynacji spraw wynalazczości, rozpowszechniania projektów wynalazczych oraz zasad wynagradzania i finansowania w zakresie wynalazczości (Monitor Polski Nr 33, poz. 154) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst uchwały nr 74 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 1963 r. w sprawie zasad organizowania, kierowania i koordynacji spraw wynalazczości, rozpowszechniania projektów wynalazczych oraz zasad wynagradzania i finansowania w zakresie wynalazczości (Monitor Polski z 1963 r. Nr 18, poz. 100) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych powołaną wyżej uchwałą nr 120 Rady Ministrów z dnia 24 maja 1967 r. oraz zmian wynikających z przepisów wydanych przed dniem ogłoszenia jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji paragrafów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst uchwały nie obejmuje następujących przepisów:

1) § 90 uchwały nr 74 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 1963 r. w sprawie zasad organizowania, kierowania i koordynacji spraw wynalazczości, rozpowszechniania projektów wynalazczych oraz zasad wynagradzania i finansowania w zakresie wynalazczości (Monitor Polski Nr 18, poz. 100) w brzmieniu:

„§ 90. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.";

2) § 2, § 4 i § 5 uchwały nr 120 Rady Ministrów z dnia 24 maja 1967 r. zmieniającej uchwałę w sprawie zasad organizowania, kierowania i koordynacji spraw wynalazczości, rozpowszechniania projektów wynalazczych oraz zasad wynagradzania i finansowania w zakresie wynalazczości (Monitor Polski Nr 33, poz. 154) w brzmieniu:

„§ 2. Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Nauki i Techniki oraz Centralną Radą Związków Zawodowych w ciągu jednego miesiąca od daty wejścia w życie niniejszej uchwały ustali, w jakich wypadkach przystosowanie do potrzeb resortu budownictwa znanego już rozwiązania zagadnienia odpowiada wymaganiom określonym w art. 83 ust. 2 ustawy.

§ 4. Wykonanie uchwały porucza się Przewodniczącemu Komitetu Nauki i Techniki oraz zainteresowanym ministrom (kierownikom urzędów centralnych).

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia."

Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki: *E. Szyr*
Wiceprezes Rady Ministrów

Załącznik do obwieszczenia Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki z dnia 29 grudnia 1967 r. (poz. 26).

UCHWAŁA Nr 74 RADY MINISTRÓW

z dnia 5 lutego 1963 r.

w sprawie zasad organizowania, kierowania i koordynacji spraw wynalazczości, rozpowszechniania projektów wynalazczych oraz zasad wynagradzania i finansowania w zakresie wynalazczości.

Na podstawie art. 6 ust. 2, art. 8, art. 99 i art. 115 ustawy z dnia 31 maja 1962 r. — Prawo wynalazcze (Dz. U. Nr 33, poz. 156) Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy wstępne.

§ 1. Uchwała określa:

1) zasady organizowania, kierownictwa i koordynacji spraw wynalazczości przez państwowe jednostki organizacyjne oraz ich współpracę w tym zakresie ze związkami zawodowymi, stowarzyszeniami technicznymi i innymi organizacjami społecznymi,

2) zasady rozpowszechniania projektów wynalazczych przez jednostki gospodarki uspołecznionej,

3) zasady i sposób finansowania rozwoju i realizacji wynalazczości w gospodarce uspołecznionej,

4) zasady ustalania wynagrodzeń za projekty wynalazcze oraz nagród za prace w zakresie wynalazczości.

§ 2. 1. Ilekroć w uchwale jest mowa:

1) o ministerstwach i ministrach — należy przez to rozumieć również komisje i komitety sprawujące funkcje naczelnych organów administracji państwowej, urzędy centralne oraz przewodniczących tych komisji, komitetów i kierowników urzędów centralnych,

2) o prezydiach wojewódzkich rad narodowych — należy przez to rozumieć również prezydia rad narodowych miast wyłączonych z województw,

3) o państwowych jednostkach organizacyjnych — należy przez to rozumieć również przedsiębiorstwa państwowe i organizacje gospodarcze, objęte przepisami dekretu z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111).

2. Ilekroć w uchwale użyto określenia:

1) wynalazczość — należy przez to rozumieć zarówno wynalazczość, jak i racjonalizację,

2) projekt wynalazczy — należy przez to rozumieć wynalazek, wzór użytkowy i projekt racjonalizatorski,

3) twórca projektu lub twórca — należy przez to rozumieć osobę lub zespół, które dokonały wynalazku, wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego.

3. Powołane w uchwale artykuły bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 31 maja 1962 r. — Prawo wynalazcze (Dz. U. Nr 33, poz. 156).

§ 3. Przepisy uchwały mają zastosowanie do wynalazków, wzorów użytkowych i projektów racjonalizatorskich w rozumieniu art. 13, 76 i 83.

Rozdział 2.

Organy właściwe w sprawach wynalazczości.

§ 4. Do organizowania i koordynowania spraw wynalazczości oraz do kierowania tymi sprawami w państwowych jednostkach organizacyjnych powołane są, w zakresie swojej właściwości, ministerstwa i podległe im państwowe jednostki organizacyjne oraz terenowe organy administracji państwowej.

§ 5. 1. Zadania w zakresie spraw wynalazczości wykonują w państwowych jednostkach organizacyjnych, wymienionych w § 4, wyznaczone lub powołane w tym celu w służbach technicznych komórki organizacyjne do spraw wynalazczości lub stanowiska pracy do tych spraw. W państwowych jednostkach organizacyjnych, w których nie ma służb technicznych, wyżej wymienione zadania wykonują stanowiska pracy w służbach organizacyjnych.

2. Zasady organizacji i zakres działania służb technicznych (bądź stanowisk pracy w służbach organizacyjnych) w dziedzinie wynalazczości określą wytyczne, które ustali Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych i za zgodą Prezesa Rady Ministrów.

Rozdział 3.

Zgłoszenia prac i projektów z dziedziny wynalazczości.

§ 6. Pracownik podejmujący pracę nad pracowniczym projektem wynalazczym obowiązany jest zawiadomić swego bezpośredniego zwierzchnika o podjęciu i przebiegu tych prac. W wypadkach określonych przez kierownika zakładu pracownik ten ma również obowiązek nie ujawniać przebiegu i wyniku tych prac na zewnątrz.

§ 7. 1. Twórca projektu wynalazczego może zgłosić projekt tylko w jednej państwowej jednostce organizacyjnej bądź w jednej jednostce gospodarki uspołecznionej.

2. Pracownik, który dokonał pracowniczego projektu wynalazczego, obowiązany jest zgłosić projekt najpóźniej w ciągu 1 miesiąca od chwili jego dokonania w jednostce, w której dokonał projektu, a ponadto w tym terminie powiadomić o zgłoszeniu jednostkę, w której twórca projektu wynalazczego jest zatrudniony, jeżeli nie jest to ta sama jednostka.

3. Każda jednostka organizacyjna obowiązana jest przyjąć zgłoszenie projektu wynalazczego.

§ 8. 1. Gdy pracowniczy projekt wynalazczy opracował kierownik państwowej jednostki organizacyjnej lub jego zastępca, zgłasza on projekt w jednostce

nadrzędnej. Dotyczy to również wypadków dokonania projektu wynalazczego przez wymienioną osobę wspólnie z inną osobą. Przepisy § 7 stosuje się odpowiednio.

2. Przepisy ust. 1 mają odpowiednie zastosowanie w razie zgłoszenia przez kierownika jednostki nadrzędnej lub jego zastępcę albo przez pracownika ministerstwa, projektu wynalazczego, mogącego mieć zastosowanie w nadzorowanej jednostce.

§ 9. 1. Zgłoszony projekt wynalazczy powinien być tak opracowany, aby z opracowania jasno wynikała jego istota. Projekt powinien zawierać opis stanu istniejącego ze wskazaniem zmian oraz przewidywanych efektów. Projekt powinien wskazywać proponowane środki i sposób jego realizacji. Zgłoszenie nie może ograniczyć się tylko do wskazania koncepcji, bez podania jej rozwiązania.

2. Zgłoszenie projektu powinno zawierać wystarczająco zrozumiały opis techniczny oraz, w razie niezbędnej potrzeby, rysunki, schematy, szkice, obliczenia i receptury, umożliwiające poznanie jego istoty. Do zgłoszenia mogą być dołączone rysunki wykonawcze, model, opis procesu technologicznego.

3. Jeśli twórca projektu pracowniczego lub zgłoszonego na zasadach przewidzianych dla pracowniczych projektów wynalazczych ze względu na swoje kwalifikacje nie może zadość uczynić wymaganiom określonym w ust. 1 i 2, państwowa jednostka organizacyjna jest obowiązana zgodnie z §§ 19—21 udzielić mu pomocy.

4. W zgłoszeniu projektu twórca może zaznaczyć, że w rozumieniu prawa wynalazczego projekt ma cechy wynalazku, wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego.

5. Jednostka, w której projekt wynalazczy został zgłoszony, obowiązana jest wydać twórcy pokwitowanie odbioru projektu.

§ 10. 1. Państwowa jednostka organizacyjna, w której projekt wynalazczy został zgłoszony, obowiązana jest do zaewidencjonowania go i — jeżeli jest właściwa ze względu na przedmiot projektu — do rozpatrzenia go oraz do wydania decyzji co do przydatności i wykorzystania projektu.

2. W wypadkach określonych w § 8 stosowanie przepisu ust. 1 należy do jednostki nadrzędnej lub wyznaczonej przez nią innej podległej jej jednostki.

§ 11. 1. Jeżeli przedmiot projektu wynalazczego zgłoszonego w państwowej jednostce organizacyjnej nie dotyczy zakresu działania tej jednostki, przekazuje ona projekt niezwłocznie właściwej jednostce lub swojej jednostce nadrzędnej.

2. Jednostka nadrzędna bądź skierowuje projekt do innej podległej jej jednostki organizacyjnej, bądź też — jeżeli przedmiot projektu nie dotyczy zakresu działania jednostki nadrzędnej — skierowuje projekt do jednostki nadrzędnej, właściwej ze względu na przedmiot projektu.

3. W wypadku określonym w ust. 1 i 2 jednostka, do której projekt został przesłany ze względu na jego przedmiot, jest zobowiązana do rozpatrzenia projektu oraz wydania, gdy jest ona właściwa, decyzji co do jego przydatności i wykorzystania.

4. Jednostki przesyłające projekt do innej jednostki do rozpatrzenia są obowiązane niezwłocznie zawiadomić pisemnie twórcę o przesłaniu projektu.

§ 12. 1. Jeżeli projekt wynalazczy może mieć zastowanie więcej niż w jednej państwowej jednostce organizacyjnej, jednostka, która rozpatruje projekt, zawiadamia właściwą jednostkę nadrzędną o zgłoszeniu tego projektu.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, może być dokonane przez twórcę z jednoczesnym wskazaniem przez niego państwowej jednostki organizacyjnej, w której zgłosił swój projekt wynalazczy.

§ 13. 1. Jeżeli państwowa jednostka organizacyjna, w której projekt został zgłoszony lub która ma projekt zastosować, uważa, że posiada on cechy pracowniczego wynalazku lub wzoru użytkowego, obowiązana jest zgłosić ten projekt w Urzędzie Patentowym niezwłocznie, ale nie później niż w ciągu 14 dni od daty zgłoszenia w danej jednostce, w celu zastrzeżenia pierwszeństwa do uzyskania na rzecz Państwa patentu na wynalazek lub prawa rejestracji wzoru użytkowego.

2. Jeżeli państwowa jednostka organizacyjna nie dokonała zgłoszenia przewidzianego w ust. 1, a twórca uważa, ze zgłoszenie takie powinno być dokonane, może on zwrócić się do jednostki nadrzędnej o dokonanie takiego zgłoszenia lub zgłosić projekt w Urzędzie Patentowym w celu zastrzeżenia prawa pierwszeństwa do uzyskania patentu na wynalazek lub rejestracji wzoru użytkowego na rzecz Państwa.

§ 14. 1. W razie przyjęcia do zastosowania pracowniczego projektu wynalazczego mającego cechy wynalazku lub wzoru użytkowego, państwowa jednostka organizacyjna jest obowiązana zgłosić projekt w Urzędzie Patentowym do opatentowania jako wynalazek lub do zarejestrowania jako wzór użytkowy na rzecz Państwa.

2. Przepis § 13 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. Zgłoszenie powinno być dokonane zgodnie z przepisami wydanymi przez Urząd Patentowy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

4. Koszty zgłoszenia, opatentowania i zarejestrowania oraz inne opłaty z tym związane ponosi państwowa jednostka organizacyjna dokonująca zgłoszenia.

§ 15. Jeżeli przyjęty pracowniczy wynalazek nie może być zastosowany bezzwłocznie z powodu braku odpowiednich warunków, zgłoszenia wynalazku do opatentowania w Urzędzie Patentowym dokonuje państwowa jednostka organizacyjna, wskazana przez jednostkę nadrzędną lub ministerstwo jako zobowiązana do zastosowania wynalazku po zaistnieniu odpowiednich warunków.

§ 16. W razie udzielenia patentu na pracowniczy wynalazek lub dokonania rejestracji pracowniczego wzoru użytkowego, państwowa jednostka organizacyjna, która przyjęła wynalazek lub wzór użytkowy do zastosowania, jest obowiązana do zwrotu twórcy wydatków poniesionych przez niego w związku ze zgłoszeniami przewidzianymi w § 13 ust. 2 i § 14 ust. 2.

§ 17. 1. Państwowa jednostka organizacyjna, w której został zgłoszony pracowniczy projekt wynalazczy mający cechy wynalazku lub wzoru użytkowego albo której projekt taki został przekazany w trybie § 11, jest obowiązana do zbadania celowości uzyskania ochrony za granicą zgłoszonego lub przekazanego projektu wynalazczego.

2. Jednostka nadrzędna jest obowiązana do koordynowania i kontroli terminowego przeprowadzania badań przewidzianych w ust. 1. Jednostki nadrzędne obowiązane są dokonać tych czynności w ciągu trzech miesięcy od daty zgłoszenia wynalazku lub wzoru

użytkowego w Urzędzie Patentowym i przedstawić odpowiednie wnioski właściwemu im ministrowi.

§ 18. 1. Przepisy dotyczące zgłaszania pracowniczych projektów wynalazczych obowiązują również odnośnie do projektów, które nie są pracowniczymi projektami, jeżeli twórca zgłasza projekt w państwowej jednostce organizacyjnej w celu zastosowania go na zasadach przewidzianych dla pracowniczych projektów wynalazczych.

2. Zgłoszenia projektu dokonuje się w zasadzie w jednostce będącej zakładem pracy twórcy projektu wynalazczego, a jeżeli twórca nie jest pracownikiem uspołecznionej jednostki organizacyjnej — projekt należy zgłosić w jednostce właściwej ze względu na jego przedmiot.

3. W wypadkach przewidzianych w ust. 1 twórca powinien w zgłoszeniu ponadto podać, czy zgłosił wynalazek lub wzór użytkowy w Urzędzie Patentowym, oraz złożyć oświadczenie, że proponuje uznanie zgłoszonego przez siebie projektu za projekt pracowniczy.

4. W razie zgłoszenia niepracowniczego projektu wynalazczego na zasadach określonych w ust. 1—3 twórca korzysta z uprawnień oraz ciążą na nim obowiązki przewidziane w prawie wynalazczym i w niniejszej uchwale dla twórców pracowniczych projektów wynalazczych.

Rozdział 4.

Pomoc w pracach nad projektami wynalazczymi.

§ 19. Pomoc udzielana przez państwowe jednostki organizacyjne osobom pracującym nad projektami wynalazczymi i twórcom przy opracowywaniu projektów wynalazczych polega między innymi na sporządzeniu opisu technicznego, rysunków, schematów, szkiców, obliczeń, receptur, modeli i opisu procesu technologicznego, opracowaniu zastrzeżeń patentowych, przeprowadzeniu badań i prób, na opracowaniu uzasadnienia przydatności gospodarczej projektu wynalazczego itp.

§ 20. Pomocy udzielają osoby wyznaczone przez właściwą państwową jednostkę organizacyjną na podstawie zlecenia kierownika tej jednostki.

§ 21. 1. Jeżeli państwowa jednostka organizacyjna nie może udzielić pomocy we własnym zakresie, zwraca się ze zleceniem do odpowiedniego instytutu naukowo-badawczego, biura projektów, biura konstrukcyjnego, szkoły wyższej lub innej instytucji, która jest obowiązana do udzielenia twórcy potrzebnej pomocy. Jednostka nadrzędna może w uzasadnionych wypadkach zwolnić podległą jej jednostkę od tego obowiązku i wskazać inną jednostkę jako obowiązaną do udzielenia twórcy pomocy.

2. W wypadkach określonych w ust. 1 dodatkowe koszty, które powstały w związku z udzieleniem pomocy, pokrywa państwowa jednostka organizacyjna, na której zlecenie pomoc została udzielona.

§ 22. 1. Udzielający pomocy może być uznany przez twórcę za współtwórcę projektu wynalazczego, jeżeli w wyniku wkładu jego pracy zostały wprowadzone istotne zmiany w projekcie wynalazczym.

2. W razie sporu o uznanie udzielającego pomocy za współtwórcę projektu, decyzję wydaje Urząd Patentowy w trybie postępowania spornego.

3. Do czasu rozstrzygnięcia sporu państwowa jednostka organizacyjna, w której projekt został przyjęty do stosowania, wypłaca twórcy połowę ustalonego wynagrodzenia, a udzielającemu pomocy wypłaca wynagrodzenie za udzielenie pomocy, ustalone według zasad określonych w zleceniu.

Rozdział 5.

Ocena projektów wynalazczych.

§ 23. 1. Oceny projektu wynalazczego dokonują państwowe jednostki organizacyjne właściwe ze względu na przedmiot projektu.

2. Jednostka określona w ust. 1 jest obowiązana dokonać oceny projektu i wydać decyzję w sprawie przyjęcia projektu do zastosowania w terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania zgłoszenia. W razie konieczności dokonania badań i prób powyższy termin załatwienia może ulec przedłużeniu, o czym należy powiadomić twórcę projektu. Przedłużenie terminu może nastąpić po porozumieniu z radą zakładową.

3. O zgłoszeniu szczególnie ważnych projektów jednostka dokonująca oceny projektu zawiadamia w terminie miesięcznym od dnia otrzymania zgłoszenia jednostkę nadrzędną, załączając wstępną opinię o przydatności i możliwości zastosowania oraz rozpowszechniania projektu.

§ 24. 1. Oceny przydatności i możliwości zastosowania projektu wynalazczego w państwowej jednostce organizacyjnej dokonuje na podstawie materiału zebranego przez komórkę wynalazczości kierownik jednostki.

2. Jednostka organizacyjna zapewni twórcy projektu prawo uczestniczenia w pracach związanych z oceną przydatności projektu i jego badaniami.

3. Jeżeli przedmiotem projektu są materiały, narzędzia, urządzenia, maszyny itp., których wykorzystaniem są zainteresowane przedsiębiorstwa użytkujące, jednostka produkująca te materiały, narzędzia i maszyny właściwa jest do dokonania oceny i do realizacji projektu oraz do wypłacenia twórcy wynagrodzenia. Jednostka, dokonując oceny projektu, jest obowiązana zasięgnąć opinii głównych użytkowników.

4. Jeżeli w toku opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej lub dokumentacji technicznej albo po jej wykonaniu zostanie zgłoszony projekt dotyczący tej dokumentacji i wprowadzający w niej zmiany, biuro projektów, biuro konstrukcyjne, instytut lub inna jednostka opracowująca dokumentację właściwa jest, w porozumieniu z zamawiającym, do dokonania oceny i wydania decyzji w sprawie przyjęcia zgłoszonego projektu do realizacji. Wynagrodzenie za projekt wypłaca zamawiający dokumentację (inwestor).

5. Jeżeli zgłoszenie projektu, o którym mowa w ust. 4, nastąpi po zatwierdzeniu dokumentacji projektowo-kosztorysowej lub dokumentacji technicznej i po oddaniu ich do realizacji właściwemu przedsiębiorstwu, przedsiębiorstwo to dokonuje oceny projektu; zastosowanie zmian w takiej dokumentacji wymaga zgody inwestora oraz biura projektów, które opracowało dokumentację.

§ 25. W ocenie projektów wynalazczych z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy powinien brać udział:

1) w przedsiębiorstwach państwowych i ich zakładach — społeczny inspektor pracy oraz przedstawiciel

służby bezpieczeństwa i higieny pracy przedsiębiorstwa lub zakładu,

2) w jednostkach nadrzędnych — inspektor pracy właściwego związku zawodowego oraz przedstawiciel administracji tej jednostki w zakresie służby bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 26. 1. Jeżeli przydatność oraz możliwość zastosowania projektu wynalazczego budzi wątpliwości lub kwalifikuje się do załatwienia odmownego, kierownik jednostki kieruje sprawę do oceny przez komisję wynalazczości.

2. Komisję wynalazczości w składzie:

1) przewodniczący,

2) sekretarz, w zasadzie kierownik komórki wynalazczości,

3) przedstawiciele odpowiednich komórek technicznych i finansowo-księgowych oraz przedstawiciele rady zakładowej, koła zakładowego stowarzyszenia Naczelnej Organizacji Technicznej, klubu techniki i racjonalizacji

powołuje w przedsiębiorstwie państwowym jego dyrektor w porozumieniu z właściwym organem samorządu robotniczego, a w innych państwowych jednostkach organizacyjnych — kierownik jednostki w porozumieniu z odpowiednią instancją właściwego związku zawodowego.

3. Przy powoływaniu komisji wynalazczości stosuje się odpowiednio przepisy o powoływaniu komisji w przedsiębiorstwach państwowych i o komisjach resortowych.

4. W komisjach wynalazczości powoływanych w jednostkach nadrzędnych nad przedsiębiorstwami przedstawicielem organizacji związkowej jest delegat zarządu okręgowego bądź zarządu głównego właściwego związku zawodowego. Zasada ta dotyczy również przedstawicieli stowarzyszeń Naczelnej Organizacji Technicznej.

5. Przewodniczący komisji ma obowiązek zapraszać twórcę rozpatrywanego projektu do uczestniczenia w posiedzeniach komisji wynalazczości i jej pracach, związanych z oceną przydatności projektu i jego badaniami.

6. Przewodniczący komisji ma obowiązek zapraszania rzeczoznawców niezbędnych do oceny projektu.

§ 27. 1. Członkowie komisji wynalazczości oraz inne osoby biorące udział w posiedzeniu komisji i jej pracach powinny zachować w tajemnicy sprawy, o których powzięli wiadomość w związku z uczestniczeniem w komisji.

2. Członek komisji będący twórcą lub współtwórcą rozpatrywanego projektu wynalazczego podlega wyłączeniu z komisji.

§ 28. 1. Nie może brać udziału w pracach komisji osoba, która pozostaje z twórcą w tego rodzaju stosunkach osobistych, że mogłaby powstać uzasadniona wątpliwość co do jej bezstronności. O wyłączeniu członka z komisji decyduje przewodniczący komisji.

2. Twórcy projektu przysługuje prawo zgłoszenia przewodniczącemu komisji wniosku o wyłączenie członka komisji z innych uzasadnionych powodów.

§ 29. Za udział w posiedzeniach komisji wynalazczości, odbywanych poza godzinami pracy, członkowie i osoby biorące udział w pracach komisji, w tym rzeczoznawcy i protokolant, otrzymują wynagrodzenie w wysokości przewidzianej w ogólnie obowiązujących przepisach.

§ 30. 1. Na podstawie dokonanej oceny projektu wynalazczego kierownik państwowej jednostki organizacyjnej wydaje pisemną decyzję o przyjęciu projektu do stosowania lub należycie umotywowaną pisemną decyzję o odmowie przyjęcia projektu do stosowania.

2. Decyzję doręcza się niezwłocznie twórcy projektu z pouczeniem o prawie odwołania się do jednostki nadrzędnej w przepisanym terminie.

§ 31. Odwołanie rozpatruje i decyzję wydaje jednostka nadrzędna na podstawie wyników oceny projektu wynalazczego przez komisję wynalazczości, powołaną przy tej jednostce.

§ 32. 1. W wypadkach określonych w § 8 oceny projektu wynalazczego dokonuje i decyzję w sprawie przyjęcia projektu do stosowania wydaje jednostka nadrzędna lub wyznaczona przez nią inna podległa jej jednostka (§ 10 ust. 2).

2. Od decyzji wydanej przez jednostkę nadrzędną służy twórcy projektu odwołanie do ministra. Decyzja ministra jest ostateczna.

3. Przepisy §§ 23—31 stosuje się odpowiednio.

§ 33. 1. Oceny projektu wynalazczego opracowanego przez kierownika jednostki nadrzędnej lub przez jego zastępcę, a także przez pracownika ministerstwa, dokonuje komisja wynalazczości powołana we właściwym ministerstwie.

2. Decyzje w sprawie przyjęcia projektu do zastosowania wydaje właściwy minister. Decyzja ministra jest ostateczna.

§ 34. Jeżeli ostateczną decyzją projekt pracowniczego wynalazku lub wzoru użytkowego został uznany za nieprzydatny do zastosowania w ramach gospodarki uspołecznionej, państwowa jednostka organizacyjna występuje na wniosek twórcy projektu do właściwego ministra, za pośrednictwem jednostki nadrzędnej, o zezwolenie twórcy projektu na zgłoszenie projektu wynalazku do opatentowania lub wzoru użytkowego do zarejestrowania na swoją rzecz.

Rozdział 6.

Realizacja projektów wynalazczych.

§ 35. 1. Państwowa jednostka organizacyjna obowiązana jest umożliwić twórcy projektu wynalazczego, zatrudnionemu w jednostce, współudział w pracach nad realizacją tego projektu.

2. Państwowa jednostka organizacyjna obowiązana jest zawrzeć z twórcą projektu, nie zatrudnionym w tej jednostce, umowę w sprawie uczestniczenia jego w pracach nad realizacją projektu przyjętego przez jednostkę do stosowania.

§ 36. 1. Państwowe jednostki organizacyjne obowiązane są do opracowywania planów realizacji projektów wynalazczych.

2. Każda państwowa jednostka organizacyjna obowiązana jest do bezzwłocznego wprowadzania do produkcji, zgodnie z planem realizacji projektów wynalazczych, wszystkich projektów, zakwalifikowanych do zastosowania w jednostce, z zachowaniem przepisów §§ 37 i 38.

3. Realizacja projektu następuje bądź po wydaniu decyzji o przyjęciu projektu do stosowania, bądź też na skutek polecenia stosowania projektu, wydanego przez jednostkę nadrzędną lub przez ministerstwo.

4. Państwowa jednostka organizacyjna realizująca projekt może korzystać w razie potrzeby z pomocy innych jednostek gospodarki uspołecznionej, instytu-

tów naukowo-badawczych, szkół wyższych lub innych instytucji, ponosząc koszty związane z udzieleniem tej pomocy.

§ 37. Jeżeli w związku z realizacją projektu wynalazczego podejmowane są przedsięwzięcia, dla których w myśl szczególnych przepisów wymagane jest zachowanie określonych warunków (jak np. uruchomienie produkcji nowych typów maszyn) albo konieczne jest dokonanie nakładów inwestycyjnych, realizacja projektu może nastąpić jedynie przy zachowaniu tych przepisów szczególnych.

§ 38. 1. Jeżeli pracowniczy wynalazek przyjęty do stosowania nie może być niezwłocznie zrealizowany i zastosowany bezpośrednio po wydaniu decyzji o przyjęciu wynalazku do stosowania z powodu braku odpowiednich warunków (np. braku odpowiednich surowców i urządzeń, braku niektórych elementów rozwiązań technologicznych), jednostka nadrzędna wskazuje jednostkę, która ma zrealizować wynalazek po zaistnieniu warunków do jego realizacji.

2. Gdy w wypadku określonym w ust. 1 zachodzi konieczność przeprowadzenia dalszych prac badawczych i prób nad wynalazkiem, ministerstwo wyznacza instytut naukowo-badawczy lub inną właściwą jednostkę, która ma obowiązek przeprowadzić dalsze badania i próby związane z realizacją i zastosowaniem wynalazku, a w wypadku prób długotrwałych — włączyć badania i próby nad wynalazkiem do planu badań.

§ 39. W odniesieniu do niepracowniczych projektów wynalazczych zgłoszonych w państwowych jednostkach organizacyjnych w celu ich stosowania na zasadach przewidzianych dla pracowniczych projektów przepisy §§ 35—38 obowiązują po zawarciu z twórcą umowy o nabycie prawa stosowania projektu.

§ 40. Środki i zadania wynikające z planów realizacji projektów wynalazczych i ze stosowania tych projektów powinny być włączone do planów techniczno-ekonomicznych właściwej państwowej jednostki organizacyjnej.

Rozdział 7.

Rozpowszechnianie projektów wynalazczych.

§ 41. 1. Wszystkie jednostki gospodarki uspołecznionej obowiązane są do przedsiębrania kroków niezbędnych do upowszechniania wszystkich tych projektów wynalazczych, które ze względu na swój charakter mogą znaleźć zastosowanie w innych jednostkach.

2. Jednostki wymienione w ust. 1 obowiązane są do systematycznego nadsyłania jednostkom nadrzędnym wykazów wszystkich ocenionych pozytywnie projektów wynalazczych, nadających się równocześnie do wykorzystania i zastosowania w innych jednostkach.

3. Urząd Patentowy przesyłać będzie zainteresowanym ministerstwom, prezydiom wojewódzkich rad narodowych, centralnym związkom spółdzielczym oraz wskazanym przez ministerstwa i prezydia wojewódzkich rad narodowych zjednoczeniom i innym jednostkom nadrzędnym nad przedsiębiorstwami państwowymi wszystkie ogłoszone drukiem w Polsce opisy wynalazków i wzorów użytkowych, karty informacyjne dotyczące opisów ważniejszych projektów wynalazczych ogłoszonych za granicą, dotyczących danej branży, wykazy wynalazków i wzorów użytkowych ważnych dla gospodarki narodowej oraz wykazy ważniejszych projektów racjonalizatorskich.

§ 42. 1. Zjednoczenia dokonywać będą systematycznych analiz projektów wynalazczych i wykazów otrzymywanych od jednostek wymienionych w § 41 oraz ustalać corocznie wykazy wynalazków i wzorów użytkowych, a także ważniejszych projektów racjonalizatorskich, które mogą być zastosowane w podległych im jednostkach.

2. Ministerstwa obowiązane są do dokonywania określonych w ust. 1 analiz oraz do ustalania wykazów wynalazków, ważnych w skali resortu lub o znaczeniu międzybranżowym.

3. Ministerstwa i zjednoczenia zobowiązane są do dopilnowania, by w planach realizacji projektów wynalazczych podległych im jednostek wprowadzone były również wynalazki, wzory użytkowe i projekty racjonalizatorskie, objęte wykazami przewidzianymi w ust. 1 i 2.

§ 43. Środki i zadania wynikające z zastosowania projektów wynalazczych w wyniku rozpowszechniania powinny być włączone do planów techniczno-ekonomicznych danej jednostki gospodarki uspołecznionej.

§ 44. Wszystkie państwowe jednostki organizacyjne zobowiązane są do objęcia systematyczną kontrolą wykonania planów, o których mowa w § 42 ust. 3 i § 43.

§ 45. Jednostka gospodarki uspołecznionej, która pierwsza przyjęła do zastosowania pracowniczy projekt wynalazczy, jest obowiązana udostępnić nieodpłatnie ten projekt wszystkim innym zainteresowanym jednostkom gospodarki uspołecznionej za zwrotem kosztów sporządzania odbitek dokumentacji.

§ 46. 1. Jeżeli przyjęty do realizacji projekt nadaje się również do zastosowania w innych jednostkach gospodarki uspołecznionej, jednostka nadrzędna przekazuje ten projekt w terminie jednego miesiąca od daty zastosowania projektu do wiadomości jednostkom podległym, w których projekt ten może mieć zastosowanie, oraz właściwemu branżowemu ośrodkowi informacji naukowo-technicznej i ekonomicznej.

2. Jednostka podległa, która otrzymała projekt w trybie określonym w ust. 1, obowiązana jest przystąpić niezwłocznie do zbadania możliwości zastosowania projektu.

3. Jednostka gospodarki uspołecznionej, która stwierdziła możliwość i celowość zastosowania projektu, jest obowiązana do jego stosowania.

4. Jednostka gospodarki uspołecznionej, która zastosowała projekt wynalazczy w drodze rozpowszechniania, obowiązana jest powiadomić o tym twórcę projektu.

§ 47. Jednostki nadrzędne i ministerstwa, którym projekt wynalazczy został przekazany do wiadomości, są obowiązane do najszerszego rozpowszechniania i dopilnowania realizacji projektu w jednostkach gospodarki uspołecznionej.

§ 48. Wszystkie ośrodki informacji naukowo-technicznej i ekonomicznej są obowiązane do uwzględniania w swoich pracach spraw wynalazczości.

Rozdział 8.

Zasady i sposób finansowania wynalazczości.

§ 49. 1. Wynagrodzenia twórców projektów wynalazczych, obliczone według zasad, o których mowa w rozdziale 9, pokrywane są ze środków jednostek, w

których projekt został zastosowany, i wliczane do kosztów tych jednostek.

2. Wynagrodzenia, o których mowa w ust. 1, wypłaca jednostka gospodarki uspołecznionej, w której projekt został zastosowany po raz pierwszy.

§ 50. Wynagrodzenia twórców projektów wynalazczych, o których mowa w § 78, pokrywane są z kredytów budżetowych właściwych ministerstw lub prezydiów wojewódzkich rad narodowych, a w ministerstwach, które posiadają fundusz postępu technicznego — z tego funduszu. Po zastosowaniu projektu wynalazczego kwoty wypłaconych z budżetu wynagrodzeń podlegają refundacji ze środków jednostki, która projekt zastosowała, i wpłacane są na dochód budżetu.

§ 51. Nagrody dla osób, które współdziałały przy realizacji pracowniczego projektu wynalazczego albo przyczyniły się do przyśpieszenia jego zastosowania, pokrywane są na zasadach określonych w § 49 ust. 1 i wypłacane są przez jednostkę gospodarki uspołecznionej, w której projekt został zastosowany.

§ 52. Nagrody dla osób, które przyczyniły się do rozpowszechniania pracowniczego projektu wynalazczego, pokrywane są na zasadach określonych w § 49 ust. 1 i wypłacane przez tę jednostkę gospodarki uspołecznionej, która zastosowała projekt w drodze rozpowszechniania.

§ 53. 1. Stałe i jednorazowe wydatki związane z rozwojem i realizacją wynalazczości, nie wymienione w §§ 49 i 50, pokrywane są przez jednostki, które prowadzą działalność w zakresie wynalazczości, w ramach właściwych planów finansowych tych jednostek.

2. W szczególności wydatki związane z rozwojem i realizacją wynalazczości pokrywają:

1) ministerstwa, organy prezydiów rad narodowych i inne jednostki budżetowe — z kredytów budżetowych,

2) zjednoczenia — z funduszów i środków, jakimi dysponują zgodnie z przepisami określającymi system finansowy zjednoczeń,

3) przedsiębiorstwo i inne jednostki działające według zasad rozrachunku gospodarczego — ze środków obrotowych.

3. Wydatki związane z realizacją projektów wynalazczych mogą być finansowane z funduszu postępu technicznego w zakresie przewidzianym w przepisach określających przeznaczenie tego funduszu.

4. Wydatki związane z działalnością klubów techniki i racjonalizacji pokrywane są zgodnie z ust. 1 i 2.

§ 54. Zadania związane z realizacją projektów wynalazczych, a posiadające charakter inwestycji lub kapitalnych remontów, finansowane są ze środków inwestycyjnych lub remontowych, zgodnie z zasadami finansowania tych nakładów.

§ 55. Koszty związane z realizacją projektów wynalazczych pokrywane ze środków obrotowych mogą być rozliczane w czasie na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

§ 56. 1. Wydatki związane z kupnem patentów i z umowami licencyjnymi pokrywane są ze środków inwestycyjnych, gdy dotyczą uruchomienia produkcji w zakładach nowo budowanych; w pozostałych wypadkach wydatki te pokrywane są ze środków obrotowych albo z innych środków zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Przepis § 55 stosuje się odpowiednio.

§ 57. 1. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Nauki i Techniki i Centralną Radą Związków Zawodowych określi w drodze zarządzenia szczegółowe zasady i sposób finansowania rozwoju i realizacji wynalazczości w jednostkach gospodarki uspołecznionej oraz klubów techniki i racjonalizacji.

2. Upoważnia się Ministra Finansów do wprowadzania w drodze eksperymentu na wniosek Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki i Centralnej Rady Związków Zawodowych innych, niż ustalono w niniejszej uchwale i zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, zasad i sposobu finansowania rozwoju i realizacji wynalazczości w określonych przedsiębiorstwach oraz wybranych klubach techniki i racjonalizacji.

Rozdział 9.

Zasady ustalania wynagrodzeń i nagród.

§ 58. Za dokonanie wynalazku, wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego, stanowiącego pracowniczy projekt wynalazczy, przyjętego do zastosowania w jednostce gospodarki uspołecznionej w trybie przewidzianym w przepisach ustawy i niniejszej uchwały, twórcy przysługuje wynagrodzenie obliczone według przepisów tej uchwały.

§ 59. 1. Jeżeli wynagrodzenie twórcy za projekt wynalazczy nie zostanie z winy jednostki obowiązanej do wypłaty wypłacone w terminie przewidzianym w uchwale, twórcy projektu przysługuje prawo do odsetek za zwłokę w wysokości 3% w stosunku rocznym.

2. Jednostki nadrzędne prowadzić będą w ramach ogólnego nadzoru kontrolę przestrzegania przez podległe jednostki prawidłowości wypłat wynagrodzeń twórcom projektów wynalazczych oraz w uzasadnionych wypadkach wypłat należnych im odsetek.

§ 60. 1. Wysokość wynagrodzenia twórcy za projekt wynalazczy oblicza się w zależności od efektów uzyskanych w wyniku jego zastosowania przez gospodarkę uspołecznioną.

2. Wytyczne co do określania efektów wymienionych w ust. 1 oraz obliczania wynagrodzenia ustalone są w załączniku do uchwały i dołączonej do niego tabeli.

3. Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych i po zasięgnięciu opinii Naczelnej Organizacji Technicznej może wprowadzać zmiany i uzupełnienia tych wytycznych. O ile zmiany te pociągają za sobą skutki finansowe, powinny być uzgodnione z Ministrem Finansów.

§ 61. Jeżeli w wyniku zastosowania projektu wynalazczego została wprowadzona nowa norma pracy, twórcy projektu przysługuje prawo do dodatkowego wynagrodzenia (wyrównania) w wysokości kwoty stanowiącej różnicę między jego zarobkiem wynikającym z zastosowania poprzedniej normy a zarobkiem wynikającym z zastosowania nowej normy. Wynagrodzenie to (wyrównanie) wypłaca się przez okres 6 miesięcy wykonywania danej pracy lub roboty po wprowadzeniu nowej normy.

§ 62. 1. Za projekt wynalazczy, którego zastosowanie przynosi efekty nie dające się obliczyć, wynagrodzenie określa się szacunkowo, przy uwzględnieniu wytycznych ustalonych w załączniku.

2. Wynagrodzenie ustalone na zasadach ust. 1 nie może wynieść mniej niż 200 zł.

§ 63. 1. Za projekty wynalazcze z dziedziny bezpieczeństwa i higieny pracy wynagrodzenie za jeden rok stosowania ustala się:

1	a) w zależności od przewidywanego osiągnięcia stopnia poprawy złych warunków higienicznych	od 400 zł do 10.000 zł
	b) w zależności od stopnia poprawy stanu bezpieczeństwa pracy w warunkach rzadko zdarzających się nieszczęśliwych wypadków i chorób zawodowych	
2	w zależności od stopnia poprawy stanu bezpieczeństwa pracy w warunkach często zdarzających się nieszczęśliwych wypadków i chorób zawodowych	od 400 zł do 20.000 zł

2. Zakłady pracy określą, za zgodą jednostki nadrzędnej, kryteria ustalania wynagrodzenia za projekty wymienione w ust. 1, w ramach kwot podanych w ust. 1 i na zasadach określonych w zarządzeniach wydanych na podstawie § 88 uchwały.

3. Ustalenie wynagrodzenia za projekty wymienione w ust. 1 następuje przy współudziale:

1) w przedsiębiorstwach państwowych i ich zakładach — społecznego inspektora pracy oraz przedstawiciela służby bezpieczeństwa i higieny pracy przedsiębiorstwa lub zakładu,

2) w jednostkach nadrzędnych — technicznego inspektora pracy właściwego związku zawodowego oraz przedstawiciela administracji tej jednostki w zakresie służby bezpieczeństwa i higieny pracy.

4. Przy ustalaniu wynagrodzenia należy brać pod uwagę, w jakim zakresie projekt wynalazczy podniesie stopień bezpieczeństwa pracy albo spowoduje poprawę warunków higieny pracy załogi, jaką liczbę członków załogi ta poprawa obejmuje itp.

§ 64. W wypadkach uzasadnionych wyższą wartością projektu wymienionego w § 63 ust. 1 jednostka nadrzędna może podnieść wynagrodzenie dla twórcy, ustalone według przepisów § 63, nie więcej niż 100%; wynagrodzenie to nie może jednak przekraczać wysokości określonej w § 72.

§ 65. Za projekty wynalazcze, których zastosowanie przynosi jednocześnie efekty wyliczalne i korzyści nie dające się wyliczyć, wysokość wynagrodzenia twórcy stanowi suma wynagrodzeń ustalonych na podstawie §§ 60, 62 i 63.

§ 66. 1. Jeżeli projekt wynalazczy zostanie zastosowany więcej niż w jednej jednostce gospodarki uspołecznionej, twórcy wypłaca się dodatkowe wynagrodzenie w wysokości i w terminach przewidzianych w uchwale, pod warunkiem, że wynalazek lub wzór użytkowy zostanie zastosowany w następnych jednostkach w ciągu 5 lat od dnia jego zastosowania w pierwszej jednostce, a projekt racjonalizatorski nie później niż w ciągu 3 lat od dnia jego zastosowania w pierwszej jednostce. Dotyczy to również projektów wynalazczych wymienionych w § 63. Wysokość wynagrodzenia za tego rodzaju projekty w każdej następnej jednostce ustala się według tabeli podanej w § 63 ust. 1.

2. W razie zastosowania wynalazku lub wzoru użytkowego w następnych jednostkach w czasie pięcioletniego okresu jego stosowania w pierwszej jednostce gospodarki uspołecznionej, a projektu racjonalizatorskiego w czasie trzyletniego okresu jego stosowania w pierwszej jednostce gospodarki uspołecznionej, dodatkowe wynagrodzenie wymienione w ust. 1 wypłaca się tylko w okresie brakującym do pięcioletniego lub trzyletniego okresu stosowania w pierwszej jednostce.

3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, ustalane jest przez jednostki gospodarki uspołecznionej, w których projekt został rozpowszechniony, i przekazywane jednostce, w której projekt został zastosowany po raz pierwszy, w celu dokonania wypłaty twórcy. Jednostka ta prowadzi ewidencję dokonanych na rzecz twórcy wypłat tytułem wynagrodzenia.

4. W razie osiągnięcia górnej granicy wynagrodzenia, przewidzianej w § 72, wstrzymuje się dalsze wypłaty, a otrzymane kwoty przekraczające górną granicę wpłaca się do budżetu Państwa.

5. Jeżeli produkcja, w której stosuje się wynalazek, zostanie zaniechana oraz przeniesiona i podjęta w innym przedsiębiorstwie, to podjęcie w nim tej produkcji traktuje się jako stosowanie wynalazku w pierwszym zakładzie pracy. W razie gdy projekt wynalazczy stosowany jest więcej niż w jednym przedsiębiorstwie, a przedsiębiorstwo, które wypłacało wynagrodzenie twórcy według stawek przewidzianych dla pierwszego zakładu, zaniechało produkcji, wówczas jednostka nadrzędna — na podstawie wniosku twórcy — wyznacza jedno z pozostałych przedsiębiorstw do przejęcia obowiązków i uprawnień pierwszego zakładu, z zachowaniem przepisów ust. 1, 2, 3 i 4.

§ 67. Za projekty wynalazcze, które posiadają poważne znaczenie dla gospodarki narodowej, lecz które stosuje się w niewielkim zakresie lub w formie produkcji jednorazowej, a także za projekty umożliwiające uruchomienie nowych produkcji, wynagrodzenie twórcy ustalone w pierwszej jednostce gospodarki uspołecznionej na podstawie §§ 60, 62 i 63 właściwy minister może podwyższyć do 300%, a dyrektor zjednoczenia do 150%. W tych wypadkach granica maksymalnego wynagrodzenia przewidzianego w § 72 nie może przekroczyć:

1) przy podwyższeniu wynagrodzenia przez ministra:

a) za wynalazek pracowniczy 1.000.000 zł,
b) za wzór użytkowy i projekt racjonalizatorski 300.000 zł,

2) przy podwyższeniu wynagrodzenia przez dyrektora zjednoczenia:

a) za wynalazek pracowniczy 700.000 zł,
b) za wzór użytkowy i projekt racjonalizatorski 200.000 zł.

§ 68. Za projekty wynalazcze, ograniczające lub eliminujące import bądź uruchamiające lub rozszerzające produkcję eksportową, wynagrodzenie ustalone na podstawie §§ 60, 62 i 63 właściwy minister, po zasięgnięciu opinii Ministra Handlu Zagranicznego, podwyższa odpowiednio do uzyskanych w gospodarce narodowej korzyści, jednak maksymalnie do kwoty 1.000.000 zł. W tym wypadku przepis § 72 nie ma zastosowania.

§ 69. 1. Wynagrodzenie dla twórców projektu wynalazczego ustala jednostka gospodarki uspołecznionej, w której projekt przyjęto do zastosowania.

2. Jeżeli przyjęty do zastosowania projekt dotyczy produktu wytwarzanego w jednostce gospodarki uspołecznionej, będącego przedmiotem zbytu tej jed-

nostki, wynagrodzenie ustala i wypłaca jednostka wytwarzająca (produkująca).

§ 70. 1. Wynagrodzenie twórcy projektu wynalazczego przekraczające 100.000 zł oraz wynagrodzenie ustalone na podstawie szacunku przekraczające 20.000 zł zatwierdza jednostka nadrzędna.

2. W wypadkach określonych w § 8 ust. 1 wynagrodzenie dla twórcy ustala, na wniosek jednostki gospodarki uspołecznionej, do której został skierowany projekt w celu zastosowania, jednostka nadrzędna. Gdy wynagrodzenie to przekracza 100.000 zł, wysokość wynagrodzenia zatwierdza właściwy minister.

3. Wynagrodzenie za projekty wynalazcze zgłoszone przez kierownika jednostki nadrzędnej, jego zastępcę lub pracownika ministerstwa ustala właściwy minister na wniosek komisji wynalazczości tego ministerstwa.

§ 77. 1. Wynagrodzenie twórcy projektu wynalazczego ustalonego na podstawie §§ 60, 62 i 63 wypłaca się w następujących terminach:

1) wynagrodzenie do 5.000 zł, a w stosunku do brygad racjonalizatorskich — do 15.000 zł wypłaca się w ciągu jednego miesiąca od dnia zastosowania projektu lub zatwierdzenia planu jego realizacji,

2) wynagrodzenie powyżej 5.000 zł, a w stosunku do brygad racjonalizatorskich — powyżej 15.000 zł wypłaca się twórcy w wysokości 50%, lecz nie mniej niż 5.000 zł, a w stosunku do brygad racjonalizatorskich nie mniej niż 15.000 zł, najpóźniej w ciągu jednego miesiąca od dnia zastosowania projektu lub zatwierdzenia planu jego realizacji; pozostałą część wynagrodzenia wypłaca się najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy od dnia zakończenia pierwszego roku stosowania projektu,

3) w razie zastosowania projektu przez okres krótszy niż 12 miesięcy, wynagrodzenie wypłaca się za okres faktycznego stosowania projektu, w ciągu dwóch miesięcy od dnia zakończenia stosowania projektu.

2. Jeżeli po dwuletnim stosowaniu projektu i obliczeniu faktycznie uzyskanych efektów okaże się, że wypłacone wynagrodzenie według przepisu ust. 1 pkt 1 i 2 jest za niskie, należy je odpowiednio wyrównać.

§ 72. Łączna kwota wynagrodzenia twórcy projektu wynalazczego, wypłaconego z tytułu zastosowania projektu w jednym lub więcej przedsiębiorstwie za 1 rok lub więcej lat wykorzystania projektu, nie może przekraczać kwot:

1) za wynalazek pracowniczy 500.000 zł,
2) za wzór użytkowy i projekt racjonalizatorski 150.000 zł.

§ 73. 1. Niezależnie od wynagrodzenia przewidzianego w §§ 60, 62 i 63 twórca projektu wynalazczego otrzymuje odrębne wynagrodzenie za dostarczoną dokumentację, przydatną do zastosowania projektu, a mianowicie wynagrodzenie obliczone według zasad ustalonych w zarządzeniach wydanych na podstawie § 88 oraz zwrot udokumentowanych wydatków poniesionych przez niego przy opracowywaniu, badaniu, wykonaniu modelu, prototypu i realizacji projektu, niezbędnych do dokonania oceny przydatności projektu.

2. Wypłaty wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków, o których mowa w ust. 1, dokonuje się jednorazowo, najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy od dnia przyjęcia projektu wynalazczego do zastosowania lub zatwierdzenia planu jego realizacji. Jeżeli łączna wypłata prowadziłaby do dłuższej zwłoki, może być ona dokonywana oddzielnie.

§ 74. 1. Wynagrodzenie za pracowniczy wynalazek oblicza się i wypłaca twórcy przez okres pierwszych pięciu lat jego stosowania, licząc od daty zastosowania wynalazku w pierwszym przedsiębiorstwie, nie wliczając próbnego okresu stosowania wynalazku.

2. Wynagrodzenie za pierwszy rok stosowania wynalazku wypłaca się według zasad określonych w § 71, a za każdy następny rok stosowania — w terminie dwóch miesięcy od zakończenia roku.

§ 75. Jeżeli pracowniczy wynalazek posiada szczególne znaczenie dla gospodarki narodowej lub jeżeli nie ma możliwości wykorzystania go w pełnych rozmiarach w ciągu pierwszych 5 lat stosowania, okres wypłaty wynagrodzenia może być przedłużony za zgodą właściwego ministra nie dłużej niż na dalsze 5 lat, z tym że wynagrodzenie ustalone na podstawie §§ 60, 62 i 63 w przedłużonym okresie ulega zmniejszeniu według następującej tabeli:

Rok stosowania	% przysługującego wynagrodzenia
szósty	90
siódmy	80
ósmy	70
dziewiąty	60
dziesiąty	50

§ 76. Twórcy projektu posiadającego cechy wynalazku przed wydaniem świadectwa autorskiego wypłaca się tymczasowe wynagrodzenie w wysokości takiej jak za dokonanie projektu racjonalizatorskiego, z tym że to tymczasowe wynagrodzenie potrąca się z wynagrodzenia za dokonanie wynalazku wypłacanego po wydaniu świadectwa autorskiego.

§ 77. W razie sprzedaży pracowniczego wynalazku lub wzoru użytkowego za granicę, jak również w razie udzielenia licencji na stosowanie ich za granicą, twórcy przysługuje wynagrodzenie obliczone według odrębnych przepisów.

§ 78. 1. Jeżeli z powodu braku w gospodarce uspołecznionej odpowiednich warunków pracowniczy projekt wynalazczy nie może być realizowany i zastosowany bezpośrednio po dokonaniu oceny i ustaleniu jego przydatności, twórcy wypłaca się wynagrodzenie tymczasowe ustalone przy uwzględnieniu technicznego znaczenia projektu. Tymczasowe wynagrodzenie ustala właściwy minister, a w stosunku do jednostek organizacyjnych podległych radom narodowym — przewodniczący prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

2. Wynagrodzenie tymczasowe, przewidziane w ust. 1, potrąca się z wynagrodzenia twórcy, ustalonego po zastosowaniu projektu.

3. Wynagrodzenie wymienione w ust. 1 wypłaca ministerstwo lub prezydium wojewódzkiej rady narodowej albo wskazana przez ministra lub przewodniczącego prezydium wojewódzkiej rady narodowej podległa jednostka organizacyjna.

§ 79. Osobom, które na zlecenie jednostki gospodarki uspołecznionej udzieliły pomocy twórcom pro-

jektów wynalazczych, i osobom pracującym nad tymi projektami przyznaje się wynagrodzenie według obowiązujących w danym resorcie norm i stawek dla prac zleconych lub według zasad wynagradzania za pracę w godzinach nadliczbowych.

§ 80. 1. Osobom, które współdziałały przy realizacji pracowniczego projektu wynalazczego albo przyczyniły się do przyśpieszenia jego zastosowania, przyznaje się nagrody. Nagrody wypłacone osobom współdziałającym nie mogą przekroczyć łącznie 25% kwoty wynagrodzenia przysługującego twórcy projektu wynalazczego — za pierwszy rok stosowania.

2. Przez współudział w realizacji projektu oraz przez przyspieszenie zastosowania projektu należy rozumieć w szczególności osobistą pomoc w opracowaniu dokumentacji, w pracach nad wykonaniem modelu, w dokonaniu obliczeń technicznych, w opracowaniu programu technicznej realizacji projektu, w usuwaniu nieprzewidzianych trudności związanych z realizacją projektu, w przyspieszeniu terminu zastosowania projektu, jego realizacji, w pracach organizacyjnych techniczno-usługowych zapewniających sprawne zastosowanie projektu itp., o ile za prace te nie wypłacono już uprzednio odrębnego wynagrodzenia.

3. Do osób wymienionych w ust. 1 stosuje się przepisy § 61.

§ 81. 1. Osobom, które przyczyniły się do rozpowszechnienia pracowniczego projektu wynalazczego, przyznaje się nagrody. Nagrody wypłacone osobom, które przyczyniły się do rozpowszechnienia, nie mogą przekroczyć łącznie 150% kwoty wynagrodzenia przysługującego twórcy projektu wynalazczego za pierwszy rok stosowania tego projektu w jednostce, która zastosowała projekt w drodze rozpowszechniania.

2. Za przyczynienie się do rozpowszechnienia pracowniczego projektu wynalazczego należy uważać wykonanie czynności określonych w § 80 ust. 2, w wyniku których projekt został przyjęty do zastosowania w następnej jednostce gospodarki uspołecznionej.

3. Do osób wymienionych w ust. 1 stosuje się przepisy § 61.

§ 82. 1. Ustalenia wysokości i podziału nagród, o których mowa w §§ 80 i 81, dokonuje kierownik jednostki gospodarki uspołecznionej w porozumieniu z radą zakładową.

2. Kierownikowi jednostki gospodarki uspołecznionej lub jego zastępcom nagrody ustala i przyznaje kierownik jednostki nadrzędnej.

3. Kierownikowi jednostki nadrzędnej i jego zastępcom oraz pracownikom ministerstwa nagrody przyznaje właściwy minister.

4. Nagrody, o których mowa w §§ 80 i 81, przyznaje się niezależnie od premii i nagród uzyskiwanych przez pracowników z innych tytułów.

§ 83. Wypłata wynagrodzeń przewidzianych w § 79 i nagród, o których mowa w §§ 80 i 81, nie może powodować zmniejszenia wynagrodzenia przysługującego twórcy projektu wynalazczego.

Rozdział 10.

Rozstrzyganie sporów o ustalenie wysokości efektów i wysokości wynagrodzenia.

§ 84. Jeżeli twórca projektu wynalazczego nie godzi się z ustaleniem przez jednostkę gospodarki uspołecznionej (§§ 69 i 70) wysokości efektów uzyskiwanych przez zastosowanie jego projektu albo wysokości wynagrodzenia, służy mu prawo wystąpienia do jednostki nadrzędnej z wnioskiem o wydanie decyzji co do wysokości wynagrodzenia.

§ 85. 1. Jednostka nadrzędna jest obowiązana rozpatrzyć wniosek wymieniony w § 84 i wydać decyzję wraz z uzasadnieniem.

2. Jednostka nadrzędna ustala wysokość efektów i wysokość wynagrodzenia oraz wydaje decyzję po zbadaniu materiału, który był podstawą ustalenia wynagrodzenia przez jednostkę gospodarki uspołecznionej (§§ 69 i 70), i po zasięgnięciu opinii komisji wynalazczości działającej w jednostce nadrzędnej.

§ 86. Jeżeli twórca projektu wynalazczego nie godzi się z decyzją określoną w § 85 co do ustalenia efektów lub wysokości wynagrodzenia, służy mu prawo wniesienia odwołania do organu nadrzędnego.

§ 87. 1. Twórca pracowniczego projektu wynalazczego, niezadowolony z ustalenia wynagrodzenia w trybie określonym w §§ 85 i 86, ma prawo zwrócić się do Komisji Rozjemczej przy Urzędzie Patentowym o ustalenie wynagrodzenia.

2. Kierownik jednostki, który wydał decyzję może ją zmienić na korzyść twórcy po zasięgnięciu opinii właściwego związku zawodowego i organizacji technicznej przed rozpatrzeniem sprawy przez Komisję Rozjemczą przy Urzędzie Patentowym.

Rozdział 11.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 88. 1. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Nauki i Techniki oraz zarządami głównymi właściwych związków zawodowych wydadzą zarządzenia dostosowujące przepisy niniejszej uchwały do szczególnych warunków w podległych i nadzorowanych jednostkach.

2. Zaleca się centralnym związkom spółdzielczym wydanie — w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Nauki i Techniki — zarządzeń dostosowujących przepisy niniejszej uchwały do szczególnych warunków w jednostkach spółdzielczych.

3. Ministrowie w porozumieniu z zarządami głównymi właściwych związków zawodowych i na wniosek właściwego zjednoczenia mogą przyznać przedsiębiorstwom, których wielkość i znaczenie gospodarcze to uzasadnia, uprawnienia przysługujące zjednoczeniom (jednostkom nadrzędnym) określone w § 64 i § 70 ust. 1.

§ 89. 1. Tracą moc wszystkie dotychczasowe przepisy w przedmiotach unormowanych w niniejszej uchwale.

2. W szczególności tracą moc:

1) uchwała nr 911 Rady Ministrów z dnia 12 listopada 1955 r. w sprawie zasad wynagradzania twórców pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i uprawnień (Monitor Polski Nr 122, poz. 1397),

2) zarządzenie nr 316 Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 8 sierpnia 1951 r. w sprawie wykorzystania opatentowanych wynalazków (Biuletyn PKPG Nr 22, poz. 232 z późniejszymi zmianami),

3) zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 10 grudnia 1955 r. w sprawie zasad premiowania i wynagradza-

nia za pomoc techniczną przy opracowywaniu pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień (Monitor Polski Nr 122, poz. 1598),

4) zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 10 grudnia 1955 r. w sprawie zasad organizacji wynalazczości pracowniczej (Monitor Polski Nr 122, poz. 1599),

5) zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 8 czerwca 1956 r. w sprawie rozpowszechniania pracowniczych wynalazków, wzorów użytkowych, udoskonaleń technicznych i usprawnień (Monitor Polski Nr 49, poz. 564).

§ 90. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik do uchwały nr 74 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 1963 r.

WYTYCZNE DOTYCZĄCE OKREŚLENIA EFEKTÓW EKONOMICZNYCH STANOWIĄCYCH PODSTAWĘ DO USTALENIA WYNAGRODZENIA ZA PROJEKTY WYNALAZCZE

I. Postanowienia wstępne.

§ 1. 1. Podstawą do ustalenia wysokości wynagrodzenia twórcy projektu wynalazczego są efekty uzyskiwane przez gospodarkę uspołecznioną w wyniku zastosowania tego projektu.

2. Jeżeli zastosowanie projektu wynalazczego powoduje:

1) obniżenie kosztów produkcji wyrobów (usług),

2) uruchomienie produkcji nowych asortymentów wyrobów (usług) lub przyrost produkcji wyrobów (usług) już w danym przedsiębiorstwie wytwarzanych,

3) inne efekty techniczno-ekonomiczne, w tym szczególnie poprawę jakości wyrobów (usług), jeżeli efekty te mogą być wyrażone w sposób wymierny ilościowo, to wielkość efektów ustala się na podstawie rachunku ekonomicznego. Tabela stanowiąca załącznik nr 1 do wytycznych określa wysokość wynagrodzenia twórcy (twórców) projektu wynalazczego zależnie od wielkości efektów ustalonych na podstawie rachunku ekonomicznego.

3. Jeżeli efekty uzyskiwane przez zastosowanie projektu wynalazczego nie mogą być ilościowo wymierzone (np. w razie zwiększenia bezpieczeństwa transportu, ułatwienia obsługi maszyn, narzędzi i urządzeń, poprawy estetyki wyrobów, wzmożenia obronności kraju) albo też dotyczą takich zagadnień, do których zastosowanie rachunku ekonomicznego jest niemożliwe lub nieuzasadnione (np. zdrowie i życie człowieka), wówczas wysokość wynagrodzenia określa się szacunkowo zależnie od wartości użytkowej projektu wynalazczego i zakresu jego stosowania.

4. Postanowienia wytycznych, dotyczące produkcji wyrobów, stosuje się odpowiednio do projektów wynalazczych realizowanych w procesie świadczenia usług.

§ 2. 1. Rachunek ekonomiczny, o którym mowa w § 1 ust. 2, powinien być oparty na danych ścisłych, a gdy to nie jest możliwe — na danych przybliżonych. Przez dane przybliżone rozumie się dane, których wielkość nie może być dokładnie ustalona z powodu braku dostatecznej ilości punktów pomiaru, konieczności operowania ogólnymi średnimi statystycznymi, ustalenia wielkości danych w drodze analogii (jak np. analizy podobnych rozwiązań technicznych zastosowanych w innych jednostkach) itp. Efekty ustalone na podstawie danych przybliżonych określa się nazwą efektów przybliżonych.

2. Rachunek przeprowadzany przed realizacją projektu wynalazczego opiera się na danych przewidywanych, które zalicza się do ścisłych czy przybliżonych zależnie od możliwości ich ustalenia po realizacji wniosku.

II Zasady obliczania efektów projektów wynalazczych, które nie wymagają nakładów inwestycyjnych zaliczonych do inwestycji centralnych lub zjednoczeń.

A. ZASADY OGÓLNE.

§ 3. 1. Efekt projektu wynalazczego oblicza się za okres 12 kolejnych miesięcy stosowania projektu. Okres ten, zwany dalej „okresem obliczeniowym", nie może obejmować czasu przeznaczonego na próbne stosowanie projektu, badania z tym związane itp. Okres obliczeniowy rozpoczyna się:

1) w odniesieniu do wynalazku pracowniczego (art. 102 Prawa wynalazczego) — od pierwszego dnia kwartału, który następuje po rozpoczęciu stosowania wynalazku i po upływie niezbędnego czasu na próbne stosowanie wynalazku,

2) w odniesieniu do wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego (art. 104 Prawa wynalazczego) — od pierwszego dnia dowolnego miesiąca w pierwszym roku stosowania wzoru użytkowego lub projektu racjonalizatorskiego.

Okresu obliczeniowego już zrealizowanego projektu nie przerywa realizacja projektu nowego, który opiera się na projekcie uprzednio zrealizowanym, odpowiednio go rozwijając, uzupełniając itp.

2. W odniesieniu do projektu racjonalizatorskiego lub wzoru użytkowego okres obliczeniowy należy wybrać w taki sposób, aby za podstawę ustalenia wynagrodzenia przyjąć najwyższe efekty uzyskane w ciągu 2 lat, licząc od chwili zastosowania tego projektu lub wzoru. Jeżeli na skutek rozruchu eksploatacyjnego występuje niskie wykorzystanie zdolności produkcyjnych w przedsiębiorstwach nowo uruchomionych, wówczas okres dwu lat, w którym należy zawrzeć okres obliczeniowy, można rozpoczynać od chwili zakończenia tego rozruchu.

3. Jeżeli projekt wynalazczy stosuje się przez czas krótszy niż 12 miesięcy, to za okres obliczeniowy przyjmuje się faktyczny czas stosowania projektu. W przedsiębiorstwach pracujących sezonowo za okres obliczeniowy przyjmuje się okres sezonu (kampanii).

4. W razie gdy projekt dotyczy wyrobu produkowanego jednostkowo o okresie wykonania (cyklu produkcyjnym) przekraczającym 12 miesięcy, efekt oblicza się dla jednostki wyrobu bez względu na długość cyklu produkcyjnego. Przy projektach wynalazczych, które wprowadzają zmiany do dokumentacji projektowej, efekt oblicza się za cały okres realizacji obiek-

tu inwestycyjnego objętego tą dokumentacją na danym placu budowy.

5. W odniesieniu do projektów racjonalizatorskich, które znajdują zastosowanie przy wykonywaniu określonych elementów konstrukcyjnych, robót, czynności technologicznych itp. powtarzających się wielokrotnie w ciągu cyklu produkcji lub okresu budowy — postanowienie ust. 4 stosuje się pod warunkiem, że okres wykonywania tych elementów, robót itp. nie przekracza jednego roku. Sprawdzenia tego warunku dokonuje się na podstawie harmonogramu prac, wynikającego z planu lub normatywnych okresów budowy. Jeżeli warunek powyższy nie jest spełniony, to efekt obliczony według zasad określonych w ust. 4 przelicza się na okres 12 kolejnych miesięcy, stosując odpowiednio postanowienie ust. 2 i określając rozłożenie efektów w czasie według wymienionego wyżej harmonogramu prac.

§ 4. 1. Efekt zastosowania projektu wynalazczego (E_w), stanowiący podstawę obliczenia wynagrodzenia jego twórcy (twórców), oblicza się według wzoru:

$$E_w = U - (N + 3A)$$

gdzie:

E_w — oznacza efekt netto, uwzględniający nakłady na realizację projektu wynalazczego,

U — oznacza efekt brutto (nie obejmujący nakładów na realizację tego projektu) lub sumę tych efektów, gdy dzięki stosowaniu projektu uzyskuje się różne ich rodzaje,

$(N + 3A)$ — wyraża nakłady społeczne na realizację projektu wynalazczego (zwane dalej w skrócie „kosztami realizacji"), w ramach których:

N — oznacza jednorazowe wydatki nieinwestycyjne przypadające na okres obliczeniowy zgodnie z niżej podanymi wytycznymi (dotyczy to zakupu lub wykonania we własnym zakresie przedmiotów nietrwałych niezbędnych do realizacji projektu wynalazczego, koniecznych w tym celu innych nieinwestycyjnych nakładów jednorazowych, jak koszty ewentualnych adaptacji urządzeń itp.),

A — oznacza wielkość odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych nabytych (wytworzonych we własnym zakresie) w celu realizacji projektu wynalazczego.

W razie obliczania efektu stosowania wynalazku za drugi okres obliczeniowy i okresy późniejsze, pomija się liczbę 3 w tym wzorze.

2. Wielkość odpisów amortyzacyjnych (A) stanowi iloczyn otrzymywany z przemnożenia wartości nowo nabytych lub nowo wytworzonych we własnym zakresie środków trwałych (opłaconych ze środków inwestycyjnych) przez obowiązujące stawki amortyzacyjne (w pełnej ich wysokości). Wielkość tę uwzględnia się w rachunku efektów jedynie w tym zakresie, w jakim poniesienie nakładów inwestycyjnych jest konieczne do realizacji projektu wynalazczego.

3. Wielkość jednorazowych wydatków nieinwestycyjnych (N), obciążającą w rachunku efektów projektu wynalazczego okres obliczeniowy, ustala się w sposób następujący:

1) wydatki na narzędzia, przyrządy itp. przedmioty nietrwałe, których zużycie kształtuje się w technologicznie określonej zależności od ilości wytworzonej produkcji, dzieli się przez liczbę produktów, które są wytwarzane w okresie zużycia tych narzędzi (przyrządów) itp., a następnie oblicza się wielkość N jako iloczyn otrzymany z przemnożenia liczby produktów, wytworzonych w okresie obliczeniowym, przez powyższy koszt jednostkowy,

2) z pozostałych wydatków ze środków obrotowych poniesionych na realizację projektu wynalazczego zalicza się do wielkości N jedną trzecią ($^1/_3$).

Podane w pkt 1 i 2 sposoby rozliczeń stosuje się pod warunkiem, że można przewidywać, iż produkcja lub metody technologiczne, których dotyczy projekt wynalazczy, będą stosowane co najmniej przez ustalony technologicznie okres zużycia narzędzi (przyrządów itp.), o których mowa w pkt 1, bądź co najmniej przez 3 lata w wypadku określonym w pkt 2. W przeciwnym razie wielkość N ustala się dzieląc wydatki ze środków obrotowych przez przewidywaną liczbę lat wytwarzania produkcji lub stosowania metod technologicznych, których dotyczy projekt.

4. Narzędzia, przyrządy itp. przedmioty nietrwałe, wykonywane we własnym zakresie przez jednostkę stosującą projekt wynalazczy i nie ujęte obowiązującymi cennikami oraz wykonywane jednostkowo bez naruszenia planowej działalności wykonujących je wydziałów (komórek) przedsiębiorstwa, wycenia się po rzeczywistym koszcie bezpośrednim. W pozostałych wypadkach wycena następuje po koszcie wydziałowym (technicznym koszcie wytwarzania), tj. po rzeczywistym koszcie bezpośrednim, powiększonym o koszty wydziałowe.

5. Do wydatków ze środków obrotowych będących podstawą obliczania wielkości N, nie wlicza się kosztów związanych z opracowaniem projektu wynalazczego (jak wykonanie rysunków, modeli, prototypów, przeprowadzenie niezbędnych badań, opracowanie dokumentacji projektowej itp.). Nakłady N dotyczą jedynie wydatków, które przedsiębiorstwo musi ponieść, by zrealizować uprzednio opracowany i przygotowany do wdrożenia projekt wynalazczy.

6. Jeśli zakup (wykonanie we własnym zakresie) środków pracy jest pokryty z innych funduszów aniżeli inwestycyjne lub obrotowe, to poniesione wydatki zalicza się do grupy N bądź A według zasad obowiązujących przy kwalifikowaniu tych środków do przedmiotów nietrwałych bądź środków trwałych.

7. Jeżeli nowe środki pracy, zakupione (wytworzone we własnym zakresie) w celu realizacji projektu wynalazczego, zastępują inne środki, które:

1) są już produkcyjnie użytkowane w jednostce stosującej projekt,

2) musiałyby być zakupione w razie zaniechania realizacji projektu,

wówczas koszty realizacji projektu oblicza się:

a) w wypadku, o którym mowa w pkt 1 — według wzoru:

$$N - N_o + 3(A - A_o) + N_n + M_n$$

gdzie, oprócz omówionych w ust. 1 wielkości N oraz A:

N_o — oznacza wartość zakupu użytkowanych dotąd przedmiotów nietrwałych, rozliczoną na okres 1 roku według zasad ust. 3,

A_o — oznacza dotychczasową wielkość rocznej amortyzacji od użytkowanych środków trwałych,

N_n — oznacza wartość dotychczasowych przedmiotów nietrwałych, nie zużytych do chwili zastąpienia nowymi środkami pracy, ustaloną zależnie od stopnia fizycznego zużycia,

M_n — oznacza wartość dotychczasowych środków

trwałych, nie zamortyzowaną do chwili zastąpienia nowymi środkami pracy;

b) w wypadku, o którym mowa w pkt 2 — według wzoru:

$$N - N_1 + 3(A - A_1)$$

gdzie, oprócz omówionych w ust. 1 wielkości N oraz A:

N_1 — oznacza rozliczoną na okres 1 roku (według zasad ust. 3) wartość przedmiotów nietrwałych, które musiano by zakupić w razie zaniechania realizacji projektu,

A_1 — oznacza wielkość rocznej amortyzacji od środków trwałych, które musiano by w tym wypadku zakupić.

Jeśli koszty realizacji, ustalone według powyższego wzoru, okażą się ujemne, to traktuje się je jako oszczędność uzyskaną dzięki realizacji projektu wynalazczego, dodając do efektów brutto tego projektu. Jeśli okres obliczeniowy jest krótszy niż 1 rok, to wielkość N_o i A_o lub N_1 i A_1 oblicza się dla odpowiednio krótszego okresu.

§ 5. 1. W zależności od przedmiotu projektu wynalazczego efekt brutto projektu *(U)* oblicza się w odniesieniu do określonej liczby produktów wytworzonych w okresie obliczeniowym, określonych operacji (czynności) technologicznych mających miejsce w tym okresie, określonej liczby maszynogodzin itp., a także w odniesieniu do całości określonych przedsięwzięć gospodarczych, jak obiektu inwestycyjnego, kapitalnego remontu itd. Sposoby obliczania efektów brutto w poszczególnych wypadkach są podane w dalszych częściach wytycznych.

2. W razie gdy projekt wynalazczy umożliwia jednoczesne uzyskiwanie różnorodnych efektów, wielkość U stanowi sumę poszczególnych efektów brutto, oznaczonych wskazanymi dalej subskryptami (znaczkami) przy literze U. W celu sumowania różnorodnych efektów zaleca się stosować arkusz efektów projektu wynalazczego, którego wzór podaje załącznik nr 2.

3. Jeżeli zastosowanie projektu wynalazczego powoduje oszczędność w jednych elementach bieżących kosztów produkcji przy zwiększeniu innych ich elementów, wówczas efekt brutto projektu *(U)* oblicza się jako różnicę tych zmian; (przykładowo: oszczędności uzyskiwane na materiałach pomniejsza się o związane z tym zwiększenie robocizny wynikające z zaostrzenia tolerancji obróbki; oszczędności na robociźnie spowodowane zastosowaniem specjalnego przyrządu pomniejsza się o wynikające stąd zwiększenie kosztu energii na ruch maszyn itd.).

§ 6. 1. Przy obliczaniu efektów należy eliminować wpływ czynników nie związanych z realizacją projektu wynalazczego. W tym celu należy uwzględniać w rachunku tylko te elementy kosztów, w których występują zmiany spowodowane zastosowaniem projektu wynalazczego, a także stosować jednolicie ceny, taryfy, stawki i taryfikatory płac, stopę procentową itp. obowiązujące w okresie obliczeniowym. W razie zmiany tych obowiązujących wielkości w okresie obliczeniowym, przyjmuje się jednolicie te dane, przy których wielkość efektu netto E_w jest wyższa. Czynnikami nie związanymi z realizacją projektu wynalazczego są w szczególności zmiany techniczne wprowadzone w wyniku zastosowania nowych przedsięwzięć techniczno-organizacyjnych i projektów wynalazczych, a także urzędowe zmiany cen środków produkcji, usług, stawek płac, składek na ubezpieczenia społeczne i majątkowe, stawek podatkowych, stopy procentowej, norm amortyzacji i kapitalnych remontów oraz wysokości innych, centralnie ustalonych narzutów, które obciążają koszty własne przedsiębiorstw.

2. W razie obliczania efektów wynalazku za podstawę obliczeń w okresach kolejnych lat przyjmuje się jednolicie ceny (taryfy, stawki itp.) obowiązujące w pierwszym roku (okresie obliczeniowym) stosowania wynalazku.

3. Jeżeli projekt wynalazczy (projekt nowy) opiera się na projekcie już zrealizowanym (dotychczasowym), odpowiednio go rozwijając, uzupełniając itp., to efekt projektu dotychczasowego oblicza się przy założeniu, że projekt nowy nie byłby zrealizowany, a efekt projektu nowego oblicza się na podstawie dodatkowych korzyści, jakie wynikają z realizacji projektu nowego w porównaniu z dotychczasowym. W razie niemożności ścisłego podziału efektów na uzyskiwane dzięki dotychczasowemu i nowemu projektowi, przedsiębiorstwo stosujące te projekty ustala odpowiedni klucz rozliczeniowy.

B. OSZCZĘDNOŚĆ W KOSZTACH PRODUKCJI.

§ 7. 1. Efekt brutto projektu wynalazczego, którego stosowanie obniża bezpośrednie koszty produkcji, oblicza się według wzoru:

$$U_1 = (k_o - k_w) V_w$$

gdzie:

U_1 — oznacza efekt brutto obejmujący oszczędności w bezpośrednich kosztach produkcji,

k_o — oznacza średnioroczne dotychczasowe (przed zastosowaniem projektu) rzeczywiste koszty bezpośrednie na jednostkę produktu (wyrobu, detalu, usługi — w zakresie całego cyklu produkcyjnego lub danej operacji bądź fazy cyklu produkcyjnego itp.), którego dotyczy projekt wynalazczy,

k_w — oznacza średnie w okresie obliczeniowym koszty bezpośrednie na jednostkę tego produktu, przewidywane lub rzeczywiście ponoszone w wyniku zastosowania projektu,

V_w — oznacza wytworzoną w okresie obliczeniowym ilość produktu (wyrobu, detalu itp.), na który zostały skalkulowane koszty bezpośrednie.

Jeżeli wyrób (operacja technologiczna itp.), którego projekt dotyczy, produkowano dotychczas na skalę przemysłową przez okres krótszy niż jeden rok, za dotychczasowe średnioroczne koszty (k_o) należy przyjąć średnie koszty poniesione w skróconym okresie — od początku miesiąca, w którym rozpoczęto wytwarzanie na skalę przemysłową. Średnioroczne rzeczywiste koszty bezpośrednie (k_o) nie podlegają korekcie z tytułu powstałych odchyleń od obowiązujących cen materiałów nie będących urzędowymi zmianami cen, np. w razie zakupu materiałów odbiegających od norm (tzw. minimów hutniczych, atestów itp.) po cenach innych niż ceny zaopatrzeniowe. Koszty k_o przyjmuje się w wysokości rzeczywiście poniesionej także wtedy, gdy są one wyższe lub niższe od kosztów wynikających z ustalonych norm. Natomiast jeżeli przed zastosowaniem projektu do obowiązujących norm pracy stosuje się przejściowo współczynniki zwiększające czasy zadane, co po-

woduje przejściowe zwiększenie wynagrodzenia robotników zakordowanych (np. w początkowym okresie wdrażania norm technicznie uzasadnionych lub w czasie opanowywania produkcji nowych wyrobów), jako dotychczasowe koszty robocizny bezpośredniej traktuje się koszty bez uwzględnienia tych współczynników. Przy obliczaniu średniego kosztu k_w nie uwzględnia się kosztów realizacji projektu wynalazczego. Całość tych kosztów ujmuje się zgodnie z § 4 ust. 1 w odrębnej pozycji w postaci wyrażenia $(N + 3A)$.

2. Przy obliczeniu efektu U_1 nie uwzględnia się narzutów kosztów pośrednich (wydziałowych i ogólnozakładowych). Ujmuje się natomiast narzuty zaliczane, zgodnie z branżowymi zasadami kalkulacji kosztów, do kosztów bezpośrednich, jak 15,5% narzutu na płace bezpośrednie tytułem ubezpieczeń społecznych, narzuty na materiały bezpośrednie tytułem kosztów zakupu i inne. Jeżeli jednak w danym przedsiębiorstwie wraz z oszczędnością w kosztach bezpośrednich uzyskuje się jednocześnie oszczędności w określonych elementach kosztów pośrednich (np. w razie skrócenia czasu pracy robotników obsługujących określoną obrabiarkę uzyskuje się każdorazowo oszczędność kosztów ruchu tej obrabiarki, zaliczanych do kosztów pośrednich), wówczas elementy te można metodą odpowiednich wycen lub narzutów włączać do obliczenia kosztów bezpośrednich, pozostawiając do ustalenia w preliminarzach (według ust. 3) tylko te elementy kosztów pośrednich, co do których zależność powyższa nie występuje. Wymaga to bliższego rozeznania, jak kształtują się poszczególne elementy kosztów pośrednich, określenia kosztów dla poszczególnych stanowisk pracy lub rodzajów maszyn (urządzeń) itp. W szczególności w razie rozliczania kosztów wydziałowych według maszyno- lub agregatogodzin, przyjmuje się przy określaniu powyższych wycen koszt skorygowany, obejmujący jedynie koszty zmienne (tj. bez uwzględnienia tzw. kosztów mocy produkcyjnych lub kosztów utrzymania stanowisk pracy w gotowości produkcyjnej).

3. Efekt brutto projektu wynalazczego, którego stosowanie obniża określone pozycje kosztów pośrednich, oznacza się symbolem U_2 i oblicza jako różnicę wynikającą z preliminarzy tych kosztów sporządzonych w dwu układach:

1) zakładając, że projekt wynalazczy nie byłby zastosowany,

2) przyjmując realizację projektu.

Preliminarze sporządza się według zasad obowiązujących w danej branży przy opracowaniu planu techniczno-ekonomicznego, ujmując jedynie te pozycje, w których powstają zmiany z tytułu realizacji projektu wynalazczego. Do preliminarza sporządzonego zgodnie z pkt 2 nie należy włączać kosztów realizacji projektu, które wykazuje się odrębnie w postaci wyrażenia $(N + 3A)$.

4. W razie gdy zastosowanie projektu wynalazczego powoduje jednocześnie oszczędności zarówno w kosztach bezpośrednich, jak i pośrednich, efekt brutto oblicza się według sumarycznego wzoru:

$$U_1 + U_2 = (k_o - k_w) V_w + Q$$

gdzie — oprócz omówionych powyżej symboli — literą Q oznacza się różnicę w wielkości kosztów pośrednich, ujętych preliminarzami sporządzonymi według ust. 3.

5. Jeżeli dzięki projektowi wynalazczemu zastąpi się własną produkcją półfabrykaty, detale, części, podzespoły itp., nabywane dotychczas od innych krajowych producentów, wówczas:

1) przeprowadza się obliczenie efektu brutto U_1 zgodnie z zasadami podanymi w ust. 1, przyjmując jednak za podstawę wielkości k_o nie cenę zbytu zastępowanego półfabrykatu (detalu itp.), lecz jego całkowity średnioroczny koszt własny, ponoszony przez producenta,

2) przeprowadza się według zasad ustalonych w ust. 3 obliczenie wzrostu kosztów pośrednich, spowodowanego rozszerzeniem zakresu cyklu produkcyjnego,

3) oblicza się efekt brutto projektu według wzoru sumarycznego, o którym mowa w ust. 4, przy czym należy zwracać uwagę, że wielkość różnic w kosztach pośrednich (Q) jest na ogół ujemna.

Jeżeli własna produkcja przekracza w poważniejszej mierze (więcej niż o 50%) dotychczasowe dostawy zastępowanych półfabrykatów (detali itp.), to obliczenie powyższe przeprowadza się w odniesieniu do wielkości dostaw dotychczasowych, a pozostałą ilość produkcji traktuje się jako nowo uruchomioną, obliczając związany z tym efekt według postanowień § 9.

C. URUCHOMIENIE (PRZYROST) PRODUKCJI ORAZ POPRAWA JEJ GATUNKOWOŚCI.

§ 8. 1. W razie gdy przedmiotem projektu wynalazczego jest zwiększenie produkcji wyrobów już wytwarzanych w przedsiębiorstwie stosującym ten projekt lub uruchomienie produkcji nowych asortymentów wyrobów, efekt brutto oblicza się według wzoru:

$$U_3 + P_w s$$

gdzie:

P_w — oznacza wartość produkcji nowo uruchomionej, lub wartość przyrostu produkcji dotychczasowej, stanowiącego wynik realizacji projektu wynalazczego,

s — oznacza współczynnik obliczeniowy.

2. Wartość produkcji P_w stanowi iloczyn otrzymany z przemnożenia liczby wyrobów, których produkcja zostaje uruchomiona bądź zwiększona na skutek realizacji projektu, przez ich cenę fabryczną. W braku ceny fabrycznej przyjmuje się cenę zbytu pomniejszoną o podatek obrotowy, a przy cenach deficytowych — powiększoną o ewentualną dotację przedmiotową. Ceny powinny być zatwierdzone przez uprawnione organy, z tym jednak że:

1) w razie obliczania efektów projektu wynalazczego w okresie, w którym cena nie została jeszcze zatwierdzona, za podstawę przyjmuje się cenę objętą wnioskiem zgłoszonym w przepisanym trybie; jeśli zatwierdzona cena odbiega od ceny objętej wnioskiem, to odpowiednią korektę obliczenia efektów przeprowadza się przy dokonywaniu wypłaty pozostałej części wynagrodzenia twórcy,

2) jeżeli nowo uruchomiona bądź zwiększona produkcja jest przeznaczona na eksport, a cena dewizowa przemnożona przez przelicznik 15 zł obiegowych za 1 zł dewizowy jest wyższa od ceny fabrycznej (zbytu), to wówczas zamiast krajowej ceny fabrycznej (zbytu) przyjmuje się do obliczenia wartości pro-

dukcji P_w cenę dewizową przemnożoną przez ten przelicznik.

W razie gdy zdolności produkcyjne uzyskane dzięki realizacji projektu nie mogą być w pełni wykorzystywane, wartość produkcji dotyczy liczby wytwarzanych wyrobów.

3. Współczynnik obliczeniowy s ustala się według wzoru:

$$s = \frac{z}{c_f}$$

gdzie:

z — oznacza zysk wliczany do ceny fabrycznej i ustalony na podstawie stawki zysku określonej przez Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów; w odniesieniu do wyrobów przemysłu uspołecznionego stawki te są ustalane zgodnie z przepisami § 8 ust. 1, a także § 9 uchwały nr 30 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 1966 r. w sprawie zasad i trybu ustalania cen fabrycznych i cen rozliczeniowych w przemyśle uspołecznionym oraz ich stosowania (Monitor Polski Nr 7, poz. 54),

c_f — oznacza cenę fabryczną jednostki wyrobu, którego dotyczy projekt wynalazczy.

W razie gdy stawka zysku nie jest określona, zamiast ceny fabrycznej (c_f) przyjmuje się cenę zbytu pomniejszoną o ewentualny podatek obrotowy bądź zwiększoną o dotację przedmiotową, a wielkość zysku (z) ustala:

1) w odniesieniu do wyrobów już produkowanych — w wysokości rzeczywiście osiągniętej w roku bilansowym poprzedzającym zastosowanie projektu wynalazczego, z tym że jeśli dotychczasowa produkcja była nierentowna (nie wykazała zysku) lub stosunek zysku do ceny był dotychczas niższy od liczby 0,05, to współczynnik s przyjmuje się w wysokości 0,05; jeżeli zaś stosunek ten przekraczał liczbę 0,12, to w tej wysokości należy przyjąć współczynnik s;

2) w odniesieniu do wyrobów objętych produkcją nowo uruchamianą w jednostce stosującej projekt wynalazczy — w wysokości rzeczywiście osiąganej w okresie, o którym mowa w pkt 1:

a) przez inne jednostki gospodarki uspołecznionej, jeżeli uruchomienie produkcji dotyczy wyrobów już wytwarzanych przez te jednostki,

b) średnio w grupie wyrobów, do której zalicza się produkt objęty produkcją nowo uruchamianą, jeżeli uruchomienie produkcji dotyczy wyrobów dotąd w kraju nie wytwarzanych.

Graniczne wielkości współczynnika „s" podane w pkt 1 stosuje się odpowiednio.

4. Jeśli zastosowanie projektu wynalazczego powoduje polepszenie struktury gatunkowości produkcji danego wyrobu (zwiększenie udziału produkcji lepszych gatunków tego wyrobu), wówczas w ramach efektu U_3 ujmuje się przyrost zysku z tytułu tej poprawy. Przyrost ten, oznaczony symbolem G, ustala się według wzoru:

$$G = Z_1 - Z_o \frac{V_w}{V_o}$$

gdzie:

Z_1 — oznacza wielkość dotychczasowego zysku, przeliczoną na polepszoną strukturę gatunkowości,

Z_o — oznacza wielkość zysku dotychczasowego,

V_w — oznacza ilość wyrobów (wszystkich gatunków) wytworzonych w okresie obliczeniowym,

V_o — oznacza ilość wyrobów (wszystkich gatunków) wytworzonych w analogicznym okresie przed realizacją projektu wynalazczego.

Wielkość zysku Z_1 oblicza się na podstawie zysków jednostkowych (z_j) osiągniętych na poszczególnych gatunkach przed zastosowaniem projektu wynalazczego. Wielkość tę stanowi suma iloczynów otrzymanych z przemnożenia zysku jednostkowego na określonym gatunku (z_j) przez ilość wyrobów tego gatunku wytworzoną w okresie obliczeniowym.

5. Uwzględniając przyrost zysku z tytułu poprawy gatunkowości produkcji G, wzór dla efektu brutto U_3 podany w ust. 1 przybiera postać:

$$U_3 = P_w s + G$$

Jeżeli zaś polepszenie gatunkowości nie towarzyszy zwiększeniu produkcji, lecz jest efektem samodzielnym, to wówczas w ramach efektu U_3 uwzględnia się wyłącznie wielkość G.

§ 9. 1. W razie gdy przedmiotem projektu wynalazczego jest zwiększenie produkcji półfabrykatów, detali, części, podzespołów itp. lub uruchomienie tej produkcji zamiast zakupów z importu, efekt brutto oblicza się według wzoru U_3, o którym mowa w § 8. Wartość produkcji (P_w), stanowiącą w tym wzorze podstawę rachunku, oblicza się w oparciu o ilość wytworzonych półfabrykatów (detali itp.), która nie może przekraczać potrzeb wynikających z wielkości produkcji towarowej i z konieczności utrzymania stanu zapasów środków obrotowych na właściwym poziomie w okresie obliczeniowym.

2. Jeżeli półfabrykaty (detale itp.), o których mowa w ust. 1, nie są przedmiotem obrotu towarowego i w związku z tym nie posiadają ceny fabrycznej (zbytu), wówczas:

1) cenę tych półfabrykatów (detali) ustala się umownie według zasad obowiązujących przy ustalaniu cen fabrycznych, a w razie ich braku — według planowanych kosztów własnych produkcji, powiększonych o procentowy narzut akumulacji (bez podatku obrotowego lub z uwzględnieniem ewentualnej dotacji przedmiotowej) wynikający z ceny zbytu wyrobu gotowego, w którego skład wchodzi dany półfabrykat (detal),

2) współczynnik obliczeniowy s przyjmuje się w wysokości ustalonej zgodnie z zasadami § 8 ust. 3 dla wyrobu, w skład którego wchodzi dany półfabrykat (detal).

§ 10. 1. W razie gdy przedmiotem projektu wynalazczego jest zwiększenie produkcji wyrobów już wytwarzanych w przedsiębiorstwie stosującym projekt, wraz z efektem brutto U_3 uwzględnia się efekt U_4 obejmujący oszczędności w kosztach pośrednich, wynikające z faktu, że koszty te nie wzrastają w tej samej proporcji co produkcja. Efekt brutto U_4 oblicza się według wzoru:

$$U_4 = K^o_{pośr.} \frac{V_w}{V_o} - K^w_{pośr}$$

gdzie:

V_w — oznacza ilość wyrobów wytworzonych w okresie obliczeniowym,

V_o — oznacza ilość wyrobów wytworzonych w analogicznym okresie przed realizacją projektu wynalazczego,

$K^o_{pośr}$ — oznacza tę część całości kosztów pośred-

dnich (wydziałowych i ogólnozakładowych) przedsiębiorstwa, która zgodnie z zasadami rozliczenia kosztów, obowiązujących w danej branży obciąża ilość wyrobów V_o w okresie przed realizacją projektu wynalazczego,

$K^w_{pośr}$ — oznacza tę część całości kosztów produkcji przedsiębiorstwa, która obciąża ilość wyrobów V_w w okresie obliczeniowym.

Efekt U_4 obejmuje całość zmian w kosztach pośrednich, nie może być zatem sumowany z efektem U_2.

2. Jeżeli przedmiotem projektu wynalazczego jest uruchomienie produkcji dotąd nie wytwarzanej przez jednostkę stosującą projekt, to oprócz efektu brutto U_3 uwzględnia się w rachunku efektów projektu U_5 w tych wypadkach, gdy występują produkty, z którymi można porównać wyroby objęte nowo uruchamianą produkcją. Porównanie to może być dokonane wówczas, gdy:

1) te same produkty są już w skali przemysłowej wytwarzane przez inne jednostki gospodarki uspołecznionej,

2) wyroby, których produkcję uruchamia jednostka stosująca projekt wynalazczy, zastępują u nabywców lub użytkowników inne produkty, które są wytwarzane w kraju lub pochodzą z importu.

Gdy porównanie może być przeprowadzone w stosunku do wyrobu produkowanego w kraju, warunkiem porównywalności jest ponadto zbliżona ilość produkcji porównywalnych wyrobów w skali rocznej (rozpiętości nie powinny przekroczyć 50%). Produkty, o których mowa w pkt 1 i 2, określa się mianem produktów porównywalnych.

3. Jeśli produkt porównywalny jest wytwarzany w kraju, to wielkość efektu brutto U_5 oblicza się jako różnice (zarówno oszczędności, jak i straty) pomiędzy wyrobem objętym nowo uruchomioną produkcją a produktem porównywalnym w poszczególnych elementach bezpośrednich kosztów produkcji. Różnice te ustala się według zasad obliczania oszczędności podanych w § 7 ust. 1, z tym że za wielkości dotychczasowe (sprzed realizacji projektu wynalazczego — k_o) przyjmuje się dane dotyczące produktu porównywalnego. W razie wytwarzania tego produktu przez kilku producentów przyjmuje się dane producenta pracującego w sposób najbardziej sprawny.

4. Jeśli produkty porównywalne były dotąd importowane, to wówczas wielkość efektów brutto U_5 oblicza się według wzoru:

$$U_5 = (c_p - c_f)\, V_w$$

gdzie:

c_p — oznacza cenę płaconą dotąd centrali handlowej za produkt porównywalny,

c_f — oznacza cenę fabryczną jednostki wyrobu objętego nowo uruchomioną produkcją,

V_w — oznacza ilość wyrobów wytwarzanych w okresie obliczeniowym.

5. Efektu brutto U_5 nie uwzględnia się, jeśli rachunek dotyczy projektu racjonalizatorskiego lub wzoru użytkowego, a wielkość U_5 jest ujemna, tj. wyraża stratę w porównaniu z produktem porównywalnym.

6. W razie różnic w użyteczności (jakości) produktów porównywalnych stosownie do postanowień ust. 2 pkt 2, jednocześnie z efektem brutto U_5 należy ujmować w rachunku efektów projektu wynalazczego korzyści (bądź straty), jakie powstają u nabywców lub użytkowników wyrobów objętych nowo uruchomioną produkcją. Korzyści te (bądź straty) oblicza się w porównaniu z tymi samymi produktami, które przyjęto za produkty porównywalne przy obliczaniu wielkości U_5. Przy tym obliczeniu stosuje się postanowienia części E wytycznych (§ 15).

§ 11. 1. W razie gdy realizacja projektu wynalazczego stanowi jeden z czynników przyrostu lub uruchomienia produkcji, wówczas ustala się wielkości U_3 oraz U_4 lub U_5, o których mowa w §§ 8—10, w oparciu o całkowitą ilość zwiększonej lub uruchomionej produkcji, a następnie zalicza do efektów rozpatrywanego projektu:

1) całą wielkość U_3 wraz z U_4 lub U_5 — jeżeli zastosowanie projektu jest jedyną dostępną drogą uzyskania przyrostu bądź uruchomienia produkcji wobec występujących dotąd trudności w opanowaniu procesu technologicznego, otrzymaniu właściwej konstrukcji lub receptury wyrobu albo wobec trudności w uzyskaniu odpowiednich dostaw z importu,

2) odpowiednią wielkość U_3 wraz z U_4 lub U_5 — w wypadkach pozostałych.

Odpowiednią część wielkości, o których mowa w pkt 2, ustala się mnożąc te wielkości przez współczynnik stanowiący iloraz otrzymany z podzielenia pracochłonności fragmentu procesu produkcji, którego dotyczy projekt wynalazczy, przez całkowitą pracochłonność wyrobów, których produkcja zostaje uruchomiona lub ulega zwiększeniu.

Dane dotyczące pracochłonności przyjmuje się:

— w razie zwiększenia produkcji — według stanu istniejącego przed zastosowaniem projektu, — w razie uruchomienia produkcji — według stanu, który miałby miejsce, gdyby projektu nie stosowano.

Jeżeli pracochłonność produkcji nie odzwierciedla we właściwy sposób udziału danego fragmentu w całości kosztów produkcji, a kalkulacja kosztów umożliwia ustalenie wielkości kosztów bezpośrednich związanych z tym fragmentem, wówczas współczynnik powyższy można obliczać jako analogiczny iloraz kosztów bezpośrednich.

2. W sposób podany w ust. 1 pkt 2 postępuje się także w wypadku, gdy uruchomienie lub zwiększenie produkcji jest także wynikiem równolegle prowadzonych prac naukowo-badawczych, konstrukcyjnych lub technologicznych bądź innych projektów wynalazczych, w stosunku do których rozpatrywany projekt rozwiązuje jedynie część problemu. Część wielkości U_3 wraz z U_4 lub U_5, jaką należy zaliczyć do efektów rozpatrywanego projektu, określa się szacunkowo na podstawie oceny, jaką część rozwiązania całości problemu badawczego (technicznego) należy przypisać temu projektowi.

D. INNE EFEKTY BRUTTO W JEDNOSTCE STOSUJĄCEJ PROJEKT.

§ 12. 1. Jeśli na skutek zastosowania projektu wynalazczego można zrezygnować z zakupu maszyn, urządzeń itp. środków trwałych lub zmniejszyć przeznaczone na ten cel nakłady inwestycyjne, zakupując tańsze maszyny (urządzenia itp.) zamiast droższych, wówczas za efekt brutto projektu wynalazczego U_6 przyjmuje się oszczędność w nakładach inwestycyjnych przemnożoną przez trzykrotną stawkę amortyzacyjną aktualną dla środków trwałych, których dotyczą uzyskane oszczędności. W razie różnych stawek efekt U_6 stanowi trzykrotną wielkość obniżenia rocz-

nej raty amortyzacyjnej, obliczonej dla poszczególnych środków trwałych. Efekt U_6 nie może przekroczyć pełnej oszczędności w nakładach inwestycyjnych.

2. Efekt U_6 uwzględnia się pod warunkiem, że oszczędności na zakupie maszyn (urządzeń itp.) nie spowodują podrożenia kosztów ich eksploatacji, a rezygnacja z zakupu środków trwałych nie pozostaje w sprzeczności z zadaniami modernizacji oraz technicznej rekonstrukcji przedsiębiorstwa stosującego projekt wynalazczy. Efektu U_6 nie można sumować z efektem brutto U_3, wynikającym z przyrostu produkcji, który może wiązać się z powyższym projektem.

§ 13. 1. Jeżeli w wyniku realizacji projektu wynalazczego zostaje obniżony koszt wykonania kapitalnego remontu maszyn lub urządzeń produkcyjnych, instalacji przemysłowych itp. środków trwałych, wówczas oblicza się efekt brutto płynący z tego tytułu (U_7) według wzoru:

$$U_7 = \frac{3}{r}(R_o - R_w)$$

gdzie:

R_o — oznacza przewidywany koszt wykonania kapitalnego remontu w razie niezrealizowania projektu wynalazczego,

R_w — oznacza koszt kapitalnego remontu w razie realizacji projektu,

r — oznacza okres międzyremontowy w latach.

W razie gdy okres międzyremontowy r jest krótszy niż 3 lata, wówczas pomija się wielkość $\frac{3}{r}$ — w powyższym wzorze.

2. Jeżeli dzięki realizacji projektu wynalazczego uzyska się możliwość przedłużenia dotychczasowego okresu międzyremontowego r_o do nowej, większej wielkości r_w, to wówczas w ramach efektu U_7 — oprócz ewentualnych oszczędności w koszcie kapitalnego remontu — uwzględnia się dodatkowo efekt z tytułu przedłużenia tego cyklu. Efekt ten oznacza się symbolem D i oblicza:

1) w razie gdy dotychczasowy okres międzyremontowy r_o jest nie krótszy niż 3 lata — według wzoru:

$$D = R_w\left(\frac{3}{r_o} - \frac{3}{r_w}\right)$$

2) jeżeli okres ten jest krótszy niż 3 lata — według wzoru:

$$D = R_w\left(1 - \frac{r_o}{r_w}\right)$$

3. Jeżeli dzięki realizacji projektu wynalazczego następuje skrócenie okresu wykonania remontu kapitalnego środków trwałych, a w związku z tym uzyskuje się dodatkowo produkcję za okres skrócenia, to wówczas wartość tej produkcji dzieli się przez ilość lat okresu międzyremontowego r_w i uzyskany iloraz traktuje jako podstawę obliczenia efektu brutto U_3 według postanowień § 8 ust. 1.

4. Efekty, o których mowa w ust. 1 do 3, mogą być uwzględnione pod warunkiem, że realizacja projektu wynalazczego nie odbija się ujemnie na technicznej sprawności remontowanych środków trwałych i nie powoduje podrożenia kosztów lub skrócenia okresów ich eksploatacji, a także że nie pozostaje w sprzeczności z zadaniami modernizacji oraz technicznej rekonstrukcji przedsiębiorstwa stosującego projekt wynalazczy. W wypadkach, o których mowa w ust. 2, gdy projekt wynalazczy dotyczy środków trwałych, których okresy międzyremontowe są ustalane przez odpowiednie jednostki nadrzędne, uwzględnienie wielkości D w obliczeniu efektów projektu wynalazczego wymaga zgody właściwej jednostki na przedłużenie okresu międzyremontowego.

5. Przepisy ust. 1—4 stosuje się również do remontów okresowych (klasowych) statków morskich i żeglugi śródlądowej.

§ 14. Jeśli realizacja projektu wynalazczego powoduje uniknięcie lub zmniejszenie strat, których zgodnie z obowiązującymi przepisami nie ujmuje się planem kosztów produkcji (np. kary za przestoje wagonów), wówczas oblicza się efekt brutto z tego tytułu — U_8:

1) ustalając na podstawie dotychczasowych danych sprawozdawczych jednoroczną wielkość tych strat, które niewątpliwie byłyby poniesione w razie niezastosowania projektu wynalazczego,

2) określając na podstawie danych projektu wynalazczego stopień, w jakim realizacja projektu przyczyni się do zmniejszenia strat, a na tej podstawie wielkość efektu U_8.

Obliczenie wielkości U_8 traktuje się jako szacunkowe.

E. POLEPSZENIE JAKOŚCI PRODUKTÓW.

§ 15. 1. Przez określenie „polepszenie jakości", używane w wytycznych, rozumie się polepszenie charakterystyki technicznej, a także własności użytkowych, ułatwienie obsługi, obniżenie kosztów eksploatacji itp. korzyści, które powstają dzięki stosowaniu projektu wynalazczego przy wytwarzaniu danego produktu, a są uzyskiwane przez jednostki nabywające bądź użytkujące ten produkt. Efekt brutto z tytułu polepszenia jakości ustala się w oparciu o korzyści osiągane przez te jednostki i odnosi do tej ilości produktów, która jest wytwarzana w okresie obliczeniowym przez jednostki stosujące projekt wynalazczy. W razie gdy korzyści z tytułu polepszenia jakości mogą być wyrażone w sposób ilościowo wymierny, stosuje się niżej podane wytyczne. W pozostałych wypadkach ma zastosowanie postanowienie § 1 ust. 3.

2. Efekt brutto z tytułu przedłużenia okresów użytkowania wyrobów przez odbiorców uspołecznionych oblicza się:

1) w odniesieniu do dóbr inwestycyjnych — według wzoru:

$$3\left(\frac{1}{n_o} - \frac{1}{n_w}\right)V_w k_c$$

gdzie:

n_o — oznacza dotychczasowy (sprzed realizacji projektu) średni okres eksploatacji,

n_w — oznacza okres eksploatacji po realizacji projektu,

V_w — oznacza ilość produkcji w okresie obliczeniowym,

k_c — oznacza dotychczasowy (sprzed realizacji projektu) całkowity koszt własny produkcji jednostki wyrobu,

2) w odniesieniu do dóbr zaopatrzeniowych wielokrotnego użytku (jak części zamienne, narzędzia, oprzyrządowanie i inne przedmioty nietrwałe) — według wzoru:

$$\left(\frac{n_w}{n_o} - 1\right) V_w k_c$$

gdzie stosuje się oznaczenia podane w pkt 1.

Okresy eksploatacji, o których mowa w pkt 1 i 2, wyraża się w latach. Przedłużony dzięki realizacji projektu okres n_w nie może przekraczać ekonomicznie uzasadnionych granic eksploatacji aktualnych dla danego wyrobu.

3. Pozostałe — oprócz wymienionych w ust. 2 — korzyści uzyskiwane przez odbiorców uspołecznionych ujmuje się w postaci wymiernej jako efekt brutto projektu wynalazczego w wysokości średniorocznych strat eliminowanych na skutek zastosowania wyrobów lepszej jakości bądź w wysokości oszczędności w rocznych kosztach produkcji, uzyskiwanych dzięki przejściu z użytkowania wyrobów gorszej jakości na jakościowo lepsze. Oszczędności te oblicza się jako różnice w poszczególnych elementach kosztów według zasad, o których mowa w § 7. W obliczeniu tym nie uwzględnia się jednak ewentualnych zmian cen, które płaci odbiorca za wyroby lepszej jakości.

4. Korzyści uzyskiwane na skutek użytkowania wyrobów lepszej jakości przez odbiorców nie uspołecznionych przelicza się na wielkości efektu brutto, gdy wynikają stąd pośrednio oszczędności dla gospodarki uspołecznionej. Stosuje się przy tym następujące zasady:

1) Efekt z tytułu przedłużenia okresu eksploatacji (użytkowania) dóbr konsumpcyjnych ujmuje się w postaci wymiernej jedynie w odniesieniu do przedmiotów trwałego (wieloletniego) użytku, jak pralki, telewizory, aparaty radiowe, lodówki itp. — w sposób podany w ust. 2 pkt 2.

2) Jeśli użytkowanie wyrobów lepszej jakości przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej umożliwia obniżenie kosztu usług, które na rzecz gospodarki nie uspołecznionej świadczą jednostki gospodarki uspołecznionej (bazy naprawcze, remontowe itp.), wówczas efekt brutto ujmuje się w wysokości rocznych oszczędności w kosztach tych usług, obliczonych zgodnie z zasadami § 7. Nie stanowi przeszkody do uwzględnienia powyższej oszczędności w rachunku efektów ewentualny spadek wpływów finansowych gospodarki uspołecznionej, spowodowany potanieniem świadczeń.

3) Jeśli użytkowanie wyrobów lepszej jakości umożliwia bardziej racjonalne wykorzystanie energii elektrycznej, gazu, paliwa itp. nośników energii, zużywanych przez odbiorców nie uspołecznionych, i pozwala na pokrycie zapotrzebowania tych odbiorców zmniejszoną produkcją danych nośników, to wówczas efekt brutto stanowi iloczyn otrzymany z przemnożenia ilości produkcji, którą oszczędza się w okresie obliczeniowym, przez jej dotychczasowy koszt własny.

4) Postanowienia pkt 3 stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy użytkowanie wyrobów lepszej jakości umożliwia rezygnację z importu określonych produktów. W iloczynie służącym do obliczenia efektu brutto wstawia się zamiast kosztu własnego cenę ustaloną według zasad podanych w § 8 ust. 2 pkt 2.

5. Efekty brutto uzyskiwane przez odbiorców (użytkowników) dzięki polepszeniu jakości produktów sumuje się z efektami brutto powstającymi w jednostce stosującej projekt wynalazczy przy wytwarzaniu tych produktów. Jeśli z polepszeniem jakości wiąże się zwiększenie kosztów produkcji w jednostce stosującej projekt, to oprócz kosztów realizacji projektu, o których mowa w § 4, potrąca się od efektów u odbiorców także te zwiększenia. Przy obliczeniu tego zwiększenia stosuje się odpowiednio zasady § 7 dotyczące rachunku oszczędności w kosztach produkcji. Stosować również należy zasadę odejmowania od efektów, uzyskiwanych przy produkcji wyrobów przez jednostkę stosującą projekt wynalazczy, ewentualnych, spowodowanych zastosowaniem projektu wynalazczego, strat powstających u odbiorców tych wyrobów.

6. Zasady podane w niniejszej części wytycznych należy odpowiednio stosować do wyrobów objętych nowo uruchomioną produkcją, które u odbiorców zastępują wyroby dotychczas użytkowane.

F. ROBOTY BUDOWLANO-MONTAŻOWE.

§ 16. 1. Jeżeli w wyniku zastosowania projektu wynalazczego uzyskuje się obniżenie kosztów własnych produkcji budowlano-montażowej, wówczas efekt brutto płynący z tego tytułu U_9 oblicza się w taki sam sposób jak oszczędności w kosztach produkcji, tj. według wzorów U_1 i U_2 (część B § 7).

2. Postanowień ust. 1 nie stosuje się w wypadku, gdy projekt wynalazczy wprowadza zmiany w dokumentacji projektowej na roboty budowlano-montażowe. Wówczas efekt U_9 oblicza się — z zachowaniem postanowień § 3 ust. 4 i 5 — według wzoru:

$$U_9 = B_o - B_w$$

gdzie:

B_o — oznacza kosztorysową kwotę nakładów na roboty budowlano-montażowe bez uwzględnienia zastosowania projektu wynalazczego,

B_w — oznacza kosztorysową kwotę nakładów na roboty budowlano-montażowe uwzględniającą skutki zastosowania projektu wynalazczego.

3. Jeżeli zastosowanie projektu wynalazczego spowoduje skrócenie cyklu robót budowlano-montażowych i przekazanie obiektu zleceniodawcy w terminie krótszym od ustalonego, to wówczas wielkość U_9, o której mowa w ust. 2, powiększa się, o 8% całkowitych nakładów inwestycyjnych na ten obiekt za każdy 1 rok skrócenia cyklu budowy lub odpowiednio 2/3% za każdy pełny miesiąc.

Przez całkowite nakłady inwestycyjne rozumie się nakłady na inwestycje bezpośrednie obejmujące kosztorysową kwotę nakładów na roboty budowlano-montażowe, o czym mowa w ust. 2.

Po uwzględnieniu efektu z tytułu skrócenia cyklu robót wzór podany w ust. 2 przybiera postać:

$$U_9 = B_o - B_w + H$$

gdzie oprócz symboli omówionych w ust. 2 — litera H oznacza iloczyn otrzymanych z przemnożenia nakładów inwestycyjnych przez współczynnik 8/100 oraz liczbę lat skrócenia cyklu budowy.

III. Wytyczne co do projektów wynalazczych dotyczących inwestycji.

A. INWESTYCJE CENTRALNE I ZJEDNOCZEŃ.

§ 17. 1. Efekty zastosowania projektów wynalazczych, których realizacja wymaga przedsięwzięcia inwestycyjnego zaliczonego do inwestycji centralnych, należy ustalać na podstawie metod porównawczych określonych w instrukcji Komisji Planowania przy Radzie Ministrów dotyczącej badania ekonomicznej efektywności inwestycji centralnych lub w wydawanych na jej podstawie instrukcjach resortowych (branżowych). Efekty te określa się w wysokości różnicy pomiędzy bazowym wskaźnikiem efektywności a wskaźnikiem, obliczonym dla wariantu inwestycyjnego opartego na rozpatrywanym projekcie wynalazczym, przemnożonej przez wielkość produkcji (efektu użytkowego) wynikającą z tego wariantu.

2. Metoda obliczania wskaźników efektywności jest podana w wymienionej w ust. 1 instrukcji Komisji Planowania przy Radzie Ministrów lub wydanych na jej podstawie instrukcjach resortowych (branżowych).

3. Zasady podane w ust. 1 i 2 stosuje się w wypadku, gdy realizacja projektu wynalazczego wymaga podjęcia inwestycji zjednoczeń, jeśli zgodnie z ustaleniem właściwych jednostek analizuje się efektywność tych inwestycji za pomocą metod porównawczych, o których mowa w ust. 1. W pozostałych wypadkach stosuje się zasady podane w rozdziale II.

B. ZMIANY W DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ.

§ 18. Efekt zastosowania projektów wynalazczych wprowadzających zmiany w dokumentacji projektowej ustala się:

1) według zasad określonych w § 12 — w razie gdy realizacja projektu umożliwia zaoszczędzenie nakładów inwestycyjnych na wyposażenie obiektu w maszyny, urządzenia itp. środki trwałe,

2) według zasad przyjętych w § 16 ust. 2 i 3 — w odniesieniu do oszczędności w koszcie robót budowlano-montażowych bądź do skrócenia cyklu budowy.

IV. Postanowienia końcowe.

§ 19. 1. Jednostki gospodarki uspołecznionej są zobowiązane do wzajemnego przekazywania — z zachowaniem przepisów o tajemnicy służbowej — danych niezbędnych do ustalania efektów uzyskiwanych w wyniku stosowania projektów wynalazczych.

2. W wypadkach trudnych i skomplikowanych rachunek efektów powinien być przedmiotem odpowiednich ekspertyz. Ekspertyzy te są konieczne w odniesieniu do projektów wynalazczych, o których mowa w § 17.

3. W razie gdy realizacja projektu wynalazczego przynosi efekty wymierne, których sposób obliczenia nie jest podany w niniejszych wytycznych, sposób ten ustala przedsiębiorstwo stosujące projekt, według zasad ogólnych zawartych w wytycznych.

Załącznik nr 1.

TABELA DO OBLICZANIA WYNAGRODZENIA ZA PRACOWNICZE WYNALAZKI, WZORY UŻYTKOWE I PROJEKTY RACJONALIZATORSKIE

Wysokość wynagrodzenia w % od oszczędności i w złotych

Suma oszczędności (efekty) w złotych od	do	Za wynalazek: w pierwszej jednostce gospodarki uspołecznionej (zakładzie pracy)	Za wynalazek: w każdej następnej jednostce gospodarki uspołecznionej	Za wzór użytkowy i projekt racjonalizatorski: w pierwszej jednostce gospodarki uspołecznionej (zakładzie pracy)	Za wzór użytkowy i projekt racjonalizatorski: w każdej następnej jednostce gospodarki uspołecznionej
	1.000	36% + 140 zł	10,8% + 42 zł	17% + 110 zł	5,1% + 33 zł
1.000 —	2.000	30% + 200 zł	9% + 60 zł	17% + 110 zł	5,1% + 33 zł
2.000 —	5.000	23% + 340 zł	6,9% + 102 zł	12,5% + 200 zł	3,75% + 60 zł
5.000 —	10.000	16% + 690 zł	4,8% + 207 zł	9,5% + 350 zł	2,83% + 105 zł
10.000 —	20.000	14% + 890 zł	4,2% + 267 zł	7% + 600 zł	2,1% + 180 zł
20.000 —	50.000	10,37% + 1.616 zł	3,11% + 485 zł	5,5% + 900 zł	1,65% + 270 zł
50.000 —	100.000	8% + 2.800 zł	2,4% + 840 zł	4,1% + 1.600 zł	1,23% + 480 zł
100.000 —	200.000	6,4% + 4.400 zł	1,92% + 1.320 zł	3,5% + 2.200 zł	1,05% + 660 zł
200.000 —	500.000	5% + 7.200 zł	1,5% + 2.160 zł	2,6% + 4.000 zł	0,78% + 1.200 zł
500.000 —	1.000.000	4% + 12.200 zł	1,2% + 3.660 zł	2,1% + 6.500 zł	0,6% + 2.100 zł
1.000.000 —	2.000.000	3% + 22.200 zł	0,9% + 6.660 zł	1,5% + 12.500 zł	0,48% + 3.300 zł
2.000.000 —	5.000.000	2,5% + 32.200 zł	0,75% + 9.660 zł	1,4% + 14.500 zł	0,43% + 4.300 zł
5.000.000 —	10.000.000	1,8% + 67.200 zł	0,54% + 20.160 zł	0,9% + 39.500 zł	0,35% + 8.300 zł
ponad	10.000.000	1,5% + 97.200 zł	0,45% + 29.160 zł	0,7% + 59.500 zł	0,25% + 18.300 zł
		ale nie więcej niż 500.000 zł łącznie		ale nie więcej niż 150.000 zł łącznie	

ARKUSZ EFEKTÓW PROJEKTU WYNALAZCZEGO **Załącznik nr 2.**

.....
(nazwa jednostki stosującej projekt)

.....
(nazwa projektu)

I. Zakres zastosowania projektu (wielkość produkcji, ilość i czas operacji technologicznych itp.) w okresie obliczeniowym, tj. w roku	
II. Ogółem efekty wymierne . . . . . zł	. . . . . zł
w tym efekty przybliżone . . . . . zł	
w tym:	
A. Efekty w jednostce stosującej projekt wynalazczy	. . . . . zł
z tytułu:	
1) oszczędności w kosztach produkcji ($U_1 + U_2$ lub $U_1 + U_4$)	. . . . . zł
2) oszczędności w stosunku do produktów porównywalnych (U_5)	. . . . . zł
3) przyrostu produkcji i poprawy jej gatunkowości (U_3)	. . . . . zł
4) obniżenia nakładów inwestycyjnych na wyposażenie (U_6)	. . . . . zł
5) usprawnienia kapitalnych remontów (U_7)	. . . . . zł
6) oszczędności w kosztach robót budowlano-montażowych (U_9)	. . . . . zł
7) inne	. . . . . zł
Razem efekty brutto	
mniej koszty realizacji projektu wynalazczego:	
8) pokryte ze środków obrotowych (N) . . . . zł	
9) pokryte ze środków inwestycyjnych ($3A$) . . . zł	. . . . . zł
B. Efekty w innych jednostkach gospodarki uspołecznionej z tytułu polepszenia jakości lub innych własności produktu wynoszą w porównaniu z . . . . . (nazwa wyrobu — usługi o gorszej jakości)	. . . . . zł
sposób rachunku:	
III. Krótka charakterystyka efektów nie dających się obliczyć	

Podpisy

67

UCHWAŁA Nr 24 RADY MINISTRÓW

z dnia 2 lutego 1968 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie umundurowania i odznak służbowych oraz dodatku za wysługę lat pracowników resortu komunikacji, objętych przepisami dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych.

(Monitor Polski z dnia 9 lutego 1968 r. Nr 5, poz. 29)

Na podstawie art. 5 dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych (Dz. U. z 1954 r. Nr 16, poz. 59, z 1956 r. Nr 41, poz. 187 i z 1958 r. Nr 44, poz. 216) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale nr 184 Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 1954 r. w sprawie umundurowania i odznak służbowych oraz dodatku za wysługę lat pracowników resortu komunikacji, objętych przepisami dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych (Monitor Polski z 1954 r. Nr A-39, poz. 531, z 1956 r. Nr 4, poz. 30, Nr 63, poz. 747, z 1958 r. Nr 60, poz. 335, z 1960 r. Nr 39, poz. 195 i z 1962 r. Nr 45, poz. 214), wprowadza się następujące zmiany:

1) § 19 otrzymuje brzmienie:

„§ 19. 1. Pracownikom zatrudnionym w przedsiębiorstwach (jednostkach organizacyjnych) określonych w § 14 ust. 1, z wyjątkiem niektórych pracowników obsługowo-gospodarczych oraz robotników niewykwalifikowanych zaszeregowanych do kategorii 1 i 2 taryfikatora kwalifikacyjnego, których wykaz ustali Minister Komunikacji, przyznaje się dodatek za wysługę lat.

2. Pracownikom zatrudnionym w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe", wynagradzanym według kolejowego systemu płac, przysługuje dodatek za wysługę lat w wysokości określonej w tabelach podanych w załączniku do uchwały, zależnie od zajmowanego stanowiska, osiągniętego stażu pracy (lat wysługi) oraz posiadanej grupy uposażenia.

3. Pracownikom przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe", w odniesieniu do których nie stosuje się kolejowego systemu płac (ust. 2), oraz innych przedsiębiorstw (jednostek) objętych uchwałą przysługuje dodatek za wysługę lat według tabeli „B" załącznika do uchwały, w wysokości uzależnionej od stażu pracy (lat wysługi) oraz grupy uposażenia przyrównanej do zajmowanego stanowiska.

4. Minister Komunikacji dokonuje przyrównania stanowisk pracowników, o których mowa w ust. 3, do grup uposażenia pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe", przewidzianych na podobnych w zasadzie stanowiskach.

5. Pracownik może pobierać tylko jeden dodatek za wysługę lat; w razie zbiegu uprawnień do dwóch dodatków za wysługę lat, uprawnionemu przysługuje prawo wyboru.";

2) § 20 otrzymuje brzmienie:

„§ 20. 1. Dodatek za wysługę lat wypłaca się raz w roku w Dniu Kolejarza, przyjmując za podstawę do ustalenia wysokości tego dodatku za poszczególne miesiące roku obrachunkowego stawki określone w tabelach podanych w załączniku.

2. Dodatek za wysługę lat zwolniony jest od podatku od wynagrodzeń.";

3) dodaje się załącznik do uchwały w brzmieniu podanym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Komunikacji.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1968 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Załącznik do uchwały nr 24 Rady Ministrów z dnia 2 lutego 1968 r. (poz. 29).

TABELE MIESIĘCZNYCH STAWEK DODATKU ZA WYSŁUGĘ LAT

Grupa uposażenia PKP	Stawka	Tabela A																				Tabela B		
		Maszyniści kolei normalnotorowych				Pomocnicy maszynistów kolei normalnotorowych				Maszyniści kolei dojazdowych				Pomocnicy maszynistów kolei dojazdowych				Palacze parowozu				Pozostali pracownicy		
		lata wysługi				lata wysługi				lata wysługi				lata wysługi				lata wysługi				lata wysługi		
		2	5	10	15	2	5	10	15	2	5	10	15	2	5	10	15	2	5	10	15	3	5	15
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	300	450
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	230	345
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	180	270
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	160	240
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	150	225
6	a	160	240	320	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	140	210
	b	175	263	350	438	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
7	a	150	225	300	375	—	—	—	—	130	195	260	325	—	—	—	—	130	195	260	325	65	130	195
	b	165	248	330	413	—	—	—	—	150	225	300	375	—	—	—	—							
8	a	140	210	280	350	130	195	260	325	120	180	240	300	—	—	—	—	120	180	240	300	60	120	180
	b	155	233	310	388	145	218	290	363	140	210	280	350	—	—	—	—							
9	a	130	195	260	325	120	180	240	300	110	165	220	275	110	165	220	275	110	165	220	275	55	110	165
	b	145	218	290	363	135	203	270	338	130	195	260	325	120	180	240	300							
10	a	120	180	240	300	110	165	220	275	100	150	200	250	100	150	200	250	100	150	200	250	50	100	150
	b	135	203	270	388	125	188	250	313	120	180	240	300	110	165	220	275							
11	a	110	165	220	275	100	150	200	250	90	135	180	225	90	135	180	225	90	135	180	225	45	90	135
	b	125	188	250	313	115	173	230	288	110	165	220	275	100	150	200	250							
12	a	—	—	—	—	90	135	180	225	80	120	160	200	80	120	160	200	80	120	160	200	40	80	120
	b	—	—	—	—	105	158	210	263	100	150	200	250	90	135	180	225							
13	a	—	—	—	—	85	128	170	213	—	—	—	—	75	113	150	188	75	113	150	188	38	75	113
	b	—	—	—	—	100	150	200	250	—	—	—	—	85	128	170	213							
14	a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	105	140	175	70	105	140	175	35	70	105
	b	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	120	160	200							

Uwaga: Dodatek za wysługę lat według stawek „b" przysługuje wyłącznie maszynistom oraz pomocnikom maszynistów zatrudnionym w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe" na terenie niecki węglowej.

68

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU NAUKI I TECHNIKI

z dnia 3 lutego 1968 r.

w sprawie zakresu i zasad wykonywania na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej pracy w charakterze konsultanta lub kierownika tematu badawczego przez samodzielnych pracowników naukowo-badawczych.

(Monitor Polski z dnia 19 lutego 1968 r. Nr 7, poz. 38)

Na podstawie § 16 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie warunków zatrudnienia pracowników naukowo-badawczych w instytutach naukowo-badawczych (Dz. U. Nr 32, poz. 157) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Nie wymaga uzyskania zezwolenia, o którym mowa w § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie warunków zatrudniania pracowników naukowo-badawczych w instytutach naukowo-badawczych (Dz. U. Nr 32, poz. 157), zwanych dalej instytutami, praca w charakterze konsultanta lub kierownika tematu badawczego na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej, jeżeli jest wykonywana na podstawie umowy o pracę, a wynagrodzenie z tytułu jej wykonywania nie przekracza 2.100 zł miesięcznie.

2. Przez wykonywanie pracy, o której mowa w ust. 1, należy rozumieć czynności polegające na udzielaniu naukowo-technicznego doradztwa (np. przy wprowadzaniu do produkcji nowych, postępowych metod, przy wdrażaniu wyników badań do produkcji), udzielaniu doradztwa w sprawach patentowych itp. lub kierowaniu pracami badawczymi w zakresie określonych tematów.

3. Umowa, o której mowa w ust. 1, poza elementami określonymi w ogólnie obowiązujących przepisach powinna ponadto ustalać:

— termin, na jaki została zawarta,

— określenie zadań będących przedmiotem konsultacji,

— ewentualne określenie etapów prac oraz terminy ich zakończenia.

4. Pełnienie funkcji administracyjnej nie może wchodzić w zakres konsultacji.

§ 2. 1. Samodzielny pracownik naukowo-badawczy instytutu może podjąć pracę w charakterze konsultanta za zgodą dyrektora instytutu na wniosek jednostki organizacyjnej gospodarki uspołecznionej ubiegającej się o zatrudnienie pracownika, jeżeli praca ta jest pierwszym dodatkowym zatrudnieniem samodzielnego pracownika naukowo-badawczego.

2. Dyrektorzy instytutów przy wyrażaniu zgody na podjęcie oraz warunki wykonywania pracy w charakterze konsultanta przez samodzielnego pracownika naukowo-badawczego powinni kierować się interesem gospodarki narodowej.

§ 3. Wykonywanie pracy w charakterze konsultanta w wymiarze większym niż pół etatu lub wówczas, gdy stanowi ono drugie dodatkowe zatrudnienie samodzielnego pracownika naukowo-badawczego, wymaga uzyskania zezwolenia zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie warunków zatrudniania pracowników naukowo-badawczych w instytutach naukowo-badawczych (Dz. U. Nr 32, poz. 157).

§ 4. Podjęcie pracy w charakterze konsultanta przez samodzielnego pracownika naukowo-badawczego nie może stanowić podstawy do ubiegania się o zmianę lub ograniczenie zakresu pracy wynikającej z tytułu zatrudnienia w instytucie.

§ 5. 1. Dyrektor instytutu może cofnąć zgodę na pracę w charakterze konsultanta, jeżeli samodzielny pracownik naukowo-badawczy w związku z tą pracą nie może prawidłowo wykonywać obowiązków wynikających z tytułu zatrudnienia w instytucie, z równoczesnym wyznaczeniem terminu potrzebnego do rozwiązania umowy w dodatkowym miejscu pracy.

2. O decyzji w sprawie cofnięcia zgody na wykonywanie pracy w charakterze konsultanta dyrektor instytutu zawiadamia samodzielnego pracownika naukowo-badawczego oraz kierownika jednostki gospodarki uspołecznionej, w której pracownik ten jest dodatkowo zatrudniony.

§ 6. Instytuty obowiązane są do prowadzenia ewidencji pracowników zatrudnionych w charakterze konsultantów, zawierającej następujące dane:

— imię i nazwisko,

— stanowisko zajmowane w instytucie,

— nazwę jednostki organizacyjnej gospodarki uspołecznionej, w której pracownik zatrudniony jest w charakterze konsultanta,

— wysokość wynagrodzenia otrzymywanego za pracę w charakterze konsultanta,

— tematykę konsultacji.

§ 7. Przepisy zarządzenia dotyczące pracy w charakterze konsultanta stosuje się odpowiednio do pracy w charakterze kierownika tematu badawczego.

§ 8. Przepisom niniejszego zarządzenia nie podlegają konsultacje doraźne wykonywane jednorazowo na podstawie umów zlecenia, których czas trwania nie przekracza 3 miesięcy.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Komitetu Nauki i Techniki: *E. Szyr*
Wiceprezes Rady Ministrów

69

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 5 lutego 1968 r.

w sprawie zwolnienia niektórych kategorii wynagrodzeń od podatku od wynagrodzeń oraz ustalenia norm kosztów uzyskania niektórych wynagrodzeń.

(Monitor Polski z dnia 19 lutego 1968 r. Nr 7, poz. 40)

(Wyciąg)

Na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 17 i ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o podatku od wynagrodzeń (Dz. U. Nr 7, poz. 41 z późniejszymi zmianami) oraz art. 3 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. Nr 49, poz. 452 z późniejszymi zmianami) zarządza się, co następuje:

Dział I.

Zwolnienia całkowite.

§ 1. 1. Zwalnia się od podatku od wynagrodzeń następujące świadczenia pieniężne:

1) wynagrodzenia niewidomych, wypłacane z tytułu stosunku pracy;

2) zapomogi rodzinne i losowe, wypłacane przez płatników będących jednostkami gospodarki uspołecznionej;

3) jednorazowe zapomogi ślubne, porodowe i pogrzebowe, jeżeli udzielane są w okresie trzech miesięcy przed zdarzeniem lub po zdarzeniu;

4) odprawy pośmiertne po zmarłych pracownikach;

5) świadczenia pieniężne wypłacane z budżetu Państwa pracownikom, członkom ich rodzin oraz innym osobom, odpowiadające kategoriom świadczeń wypłacanych przez instytucje ubezpieczeń społecznych;

6) wypłaty z tytułu nagród za wieloletnią pracę (gratyfikacji jubileuszowych), dokonywane na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy lub innych przepisów;

7) świadczenia pieniężne wypłacane pracownikom z okazji dnia zawodu, jak np. Święto Górnika, Hutnika, Kolejarza itp.

8) dodatki za wysługę lat, wypłacane przez płatników będących jednostkami gospodarki uspołecznionej; na równi z dodatkami za wysługę lat traktuje się dary pieniężne i w naturze przyznawane pracownikom z okazji wysługi określonej ilości lat lub tzw. kart, np. „Karta Górnika";

9) przyznane na podstawie szczególnych przepisów niektórym kategoriom pracowników państwowych dodatki uzasadnione specjalnymi kwalifikacjami i warunkami służby;

10) dodatki za brak mieszkania, wypłacane na podstawie uchwał Rady Ministrów;

11) dodatki uzasadnione specjalnymi kwalifikacjami i warunkami pracy, wypłacane pracownikom związków zawodowych na podstawie uchwały Centralnej Rady Związków Zawodowych;

12) otrzymywane od jednostek gospodarki uspołecznionej przez pozostających z nimi w stosunku pracy lekarzy: domowych, specjalistów i dentystów — przyjmujących ubezpieczonych we własnym mieszkaniu, ryczałty na utrzymanie gabinetu przyjęć i poczekalni, obejmujące w szczególności koszty komornego, światła, opału, utrzymania czystości, telefonu, służby, używania instrumentów itp., w kwocie nie przekraczającej 39 zł miesięcznie w stosunku do jednej godziny pracy dziennie;

13) dodatki za szczególny nadzór podatkowy;

14) dodatki godzinowy i kilometrowy dla drużyn lokomotywowych i konduktorskich, wypłacane na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 lutego 1968 r. w sprawie zmian w zakresie wynagradzania pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. Nr 4, poz. 22); zwolnienie od podatku od wynagrodzeń tych dodatków obejmuje również okresy, za które pracownikowi drużyny pociągowej przysługuje uposażenie obliczone według zasad obowiązujących przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego;

15) dodatki za udział w ochronie czynnej obiektów i mienia bankowego;

16) dodatki za pracę w lecznictwie otwartym, wypłacane lekarzom i lekarzom dentystom zatrudnionym w spółdzielniach zdrowia zrzeszonych w Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska";

17) kwoty wypłacane pracownikom przez płatników jednostek uspołecznionych tytułem nagród za dostawę złomu stali, żeliwa oraz metali nieżelaznych i ich stopów;

18) dodatki spisowe, wypłacane pracownikom prezydiów rad narodowych za przeprowadzanie spisów powszechnych;

19) wynagrodzenia wypłacane członkom zespołów, przeprowadzającym kwartalne spisy pogłowia zwierząt gospodarskich;

20) wynagrodzenia walutowe, wypłacane w kraju urzędowania pracownikom polskich placówek zagranicznych oraz specjalistom wysyłanym za granicę do wykonywania usług związanych z eksportem;

21) wynagrodzenia w formie strawnego do wysokości diet, wypłacane zamiast diet przez jednostki gospodarki uspołecznionej pracownikom, którzy w myśl układu zbiorowego pracy lub umowy indywidualnej obowiązani są do prac, których warunki wymagają częstych zmian miejsca pracy;

22) wynagrodzenia podatników mężczyzn mających na utrzymaniu więcej niż pięcioro dzieci, jeżeli żona jest wprawdzie podatnikiem podatku od wynagrodzeń z tytułu dorywczych zarobków, wynagrodzenie jej jednak nie przekracza kwoty wolnej od podatku;

23) zasiłki na zagospodarowanie, wypłacane nauczycielom na podstawie przepisów o prawach i obowiązkach nauczycieli;

24) jednorazowe zapomogi, wypłacane na podstawie obowiązujących przepisów fachowcom przechodzącym do pracy w państwowych gospodarstwach rolnych;

25) świadczenia pieniężne otrzymywane przez pracowników z tytułu niekorzystania z ubioru służbowego (umundurowania) oraz z tytułu przedłużenia okresu używania ubioru poza ustalony w układach zbiorowych lub innych przepisach okres zużycia;

26) świadczenia pieniężne z tytułu zwrotu kosztów prania oraz konserwacji ubrań roboczych i odzieży ochronnej;

27) odszkodowania dla nie będących pracownikami: członków kolegiów karno-administracyjnych w związku z udziałem w posiedzeniach kolegiów oraz ławników ludowych w sądach powszechnych i okręgowych sądach ubezpieczeń społecznych;

28) przychody sprzedawców w kioskach „Ruch" osiągane z opłat telefonicznych, uiszczanych przez rozmówców korzystających z telefonów zainstalowanych w tych kioskach;

29) kwoty otrzymywane przez sołtysów z tytułu:

a) inkasa podatków oraz innych należności finansowych od mieszkańców wsi,

b) wydawania świadectw miejsca pochodzenia zwierząt,

c) zarządzania mieniem gromadzkim.

2. Niezależnie od zwolnień przewidzianych w ust. 1 zwolnione są również od podatku od wynagrodzeń — wynagrodzenia lub ich składniki zwolnione od opodatkowania na podstawie przepisów szczególnych.

§ 2. Zwalnia się od podatku od wynagrodzeń następujące świadczenia w naturze:

1) bezpłatne i częściowo odpłatne świadczenia wydawane przez płatników będących jednostkami gospodarki uspołecznionej w ramach obowiązujących przepisów, z wyjątkiem deputatów węglowych lub gazu;

2) częściowo odpłatne w postaci węgla, otrzymywane przez pracowników przemysłu mięsnego i chłodniczego oraz przez pracowników zakładów podległych Zjednoczeniom Przemysłu: Piwowarsko-Słodowniczego, Cukierniczego, Owocowo-Warzywnego i Ziemniaczanego, a także otrzymywane przez pracowników instytucji (jednostek, zakładów, przedsiębiorstw) wojskowych oraz w postaci gazu, otrzymywane przez pracowników energetyki i gazownictwa;

3) bezpłatne świadczenia, wydawane przez płatników gospodarki nie uspołecznionej:

a) z tytułu bezpieczeństwa i higieny pracy, w szczególności z tytułu ubrań roboczych i odzieży ochronnej,

b) w postaci płynów słodzonych lub nie słodzonych (kawa, herbata, mleko, mięta parzona itp.), jeżeli płyny te nie są częścią składową wydawanych bezpłatnie posiłków,

c) w postaci przejazdów dla celów częściowo służbowych, częściowo zaś osobistych, np. tramwajowy bilet miesięczny, samochód służbowy itp.

Dział II.

Zwolnienia częściowe.

§ 3. 1. Przy wypłacie w danym okresie wypłaty obok wynagrodzenia stałego również wynagrodzenia za osiągnięcia w pracy za co najmniej dwa okresy wypłaty wynagrodzenia stałego podatek oblicza się w sposób następujący: dla ustalenia stopy procentowej od całego wypłacanego wynagrodzenia zarówno stałego, jak i za osiągnięcia w pracy (z jednego lub więcej tytułów), przyjmuje się wynagrodzenie stałe powiększone o taką część sumy wynagrodzeń za osiągnięcia w pracy, jaka przeciętnie przypada na jeden okres wypłaty wynagrodzenia stałego.

2. Za wynagrodzenia za osiągnięcia w pracy wypłacane w danym okresie wypłaty obok wynagrodzenia stałego uważa się w szczególności: wypłaty z tytułu wszelkiego rodzaju premii, godzin nadliczbowych, procentów od obrotów, produkcji i oszczędności oraz bilansowego. Za wynagrodzenia stałe uważa się wszelkiego rodzaju wynagrodzenia zarówno bieżące, jak i częściowo zaległe poza wynagrodzeniami za osiągnięcia w pracy.

3. Jeżeli wynagrodzenie stałe za okres bieżący nie zostało jeszcze wypłacone lub zostało wypłacone tylko częściowo, stopę procentową dla wypłaconego wynagrodzenia za osiągnięcia w pracy (np. z tytułu premii, godzin nadliczbowych) za co najmniej dwa okresy wypłaty wynagrodzenia stałego ustala się od całości należnego wynagrodzenia stałego za bieżący okres, powiększonego o część sumy wynagrodzenia za osiągnięcia w pracy, przypadającą przeciętnie na jeden okres wypłaty wynagrodzenia stałego. Ustaloną stopę procentową stosuje się do całości wypłacanego wynagrodzenia w danym okresie wypłaty. Okres, za jaki przypadają wynagrodzenia za osiągnięcia w pracy, powinien wynikać z systemu płac stosowanego przez pracodawcę oraz powinien być przez pracodawcę ściśle określony. Jeżeli okres ten jest dłuższy niż dwunastomiesięczny, przyjmuje się okres dwunastomiesięczny.

4. Przy wypłacie premii z funduszu premiowego określonego w przepisach w sprawie wprowadzenia w państwowych gospodarstwach rolnych funduszu premiowego (zarówno przy wypłacie zaliczek na te premie, jak i wyrównania premii) przyjmuje się, że są to wypłaty za osiągnięcia w pracy za okres dwunastu miesięcy.

5. Jeżeli wypłata wynagrodzenia za osiągnięcia w pracy następuje po rozwiązaniu stosunku służbowego lub umowy o pracę, podstawę obliczenia podatku stanowi wypłacone wynagrodzenie bez względu na to, za ile okresów wypłaty wynagrodzenia stałego należy się wynagrodzenie za osiągnięcia w pracy; wynagrodzenie to podlega opodatkowaniu w ten sposób, w jaki było opodatkowane wynagrodzenie stałe przed rozwiązaniem stosunku służbowego lub umowy o pracę; wypłata tego wynagrodzenia nie ma wpływu na sposób opodatkowania innych wynagrodzeń, jeżeli podatnik je równocześnie otrzymuje.

§ 4. 1. Odrębnie od pozostałej części wynagrodzenia opodatkowuje się wypłacane przez tego samego płatnika następujące składniki wynagrodzeń z tytułu stosunku służbowego lub umowy o pracę:

1) wynagrodzenia z tytułu godzin zleconych i ponadwymiarowych oraz z tytułu zajęć (czynności) dodatkowych i przeprowadzanych egzaminów, wypłacane pracownikom naukowo-dydaktycznym szkół wyższych lub wyższych szkół zawodowych oraz pracownikom pedagogicznym szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych, objętych ustawą z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160);

2) wynagrodzenia odnoszące się do ilości godzin ponad 5 godzin dziennie, wypłacane lekarzom i lekarzom dentystom za czynności wchodzące w zakres służby zdrowia, zatrudnionym w uspołecznionej służbie zdrowia oraz zatrudnionym na podstawie umowy o pracę w wiejskich spółdzielniach zdrowia działających w pionie Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska";

3) wynagrodzenia z tytułu dyżurów i pogotowia pracy, wypłacane lekarzom i farmaceutom;

4) premie za oszczędność paliwa płynnego oraz premie za zdanie opon nadających się do użycia w trakcji konnej lub do bieżnikowania, wypłacane kierowcom pojazdów samochodowych i ich pomocnikom;

5) premie za oszczędne zużycie papieru, wypłacane pracownikom zatrudnionym w zakładach przemysłu poligraficznego;

6) premie za pomyślny wynik szkolenia, wypłacane osobom szkolącym pracowników przez jednostki gospodarki uspołecznionej.

2. Wynagrodzenia wymienione w ust. 1 podlegają opodatkowaniu w wysokości przewidzianej dla wynagrodzeń ze stosunku pracy, otrzymywanych od drugiego lub dalszych płatników. Podstawę opodatkowania wynagrodzeń wymienionych w ust. 1 stanowi suma tych wynagrodzeń wypłaconych przez płatnika w ciągu miesiąca, z tym jednak że wynagrodzenia określone w ust. 1 pkt 2 stanowią odrębną podstawę opodatkowania od innych wynagrodzeń.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, gdy:

1) suma wszystkich wynagrodzeń ze stosunku pracy, otrzymanych od płatnika, nie przekracza kwoty wynagrodzenia wolnej od podatku, ustalonej dla wynagrodzeń ze stosunku pracy,

2) podatek od sumy wynagrodzeń ze stosunku pracy, otrzymanych od płatnika, obliczony przy zastosowaniu odpowiadającej jej stopy procentowej podatku byłby niższy niż wynikający z obliczenia podanego w ust. 2.

4. Przepisu ust. 2 w części dotyczącej premii za zdanie opon nadających się do użycia w trakcji konnej lub do bieżnikowania (ust. 1 pkt 4) nie stosuje się, jeżeliby podatek od tej premii obliczony w sposób określony w § 3 był niższy.

§ 5. 1. Jeżeli płatnik wypłaca pracownikom oprócz wynagrodzenia ze stosunku pracy wynagrodzenie z tytułu odrębnie zawartej umowy o dzieło lub umowy zlecenia, a jeżeli chodzi o płatników będących jednostkami budżetowymi — także z tytułu pełnienia przez pracownika zleconych mu służbowo czynności nie wchodzących w zakres jego zwykłych obowiązków służbowych, wynagrodzenie to podlega opodatkowaniu odrębnie od wynagrodzenia ze stosunku pracy w wysokości przewidzianej dla wynagrodzeń nie wynikających ze stosunku pracy, otrzymywanych od drugiego lub dalszych płatników. Przepisu zdania poprzedniego nie stosuje się, gdy suma wynagrodzeń ze stosunku pracy oraz z tytułu umowy o dzieło lub umowy zlecenia lub z tytułu czynności zleconej służbowo nie przekracza kwoty wolnej od podatku, ustalonej dla wynagrodzeń wypłacanych z innego tytułu niż stosunek pracy.

2. Sam fakt wypłaty wynagrodzenia dodatkowego pracownikowi zatrudnionemu u pracodawcy będącego jednostką budżetową, jeżeli dokument stwierdzający wypłatę określa rodzaj pracy zleconej, oznacza w zakresie podatku od wynagrodzeń, że wynagrodzenie to zostało wypłacone za czynność zleconą służbowo, nie wchodzącą w zakres zwykłych obowiązków pracownika. Ciągłość wykonywania pracy zleconej lub jej charakter jednorazowy jest dla ustalenia czynności zleconej służbowo bez znaczenia.

§ 6. 1. Wynagrodzenia za posiedzenia podlegają odrębnemu opodatkowaniu w wysokości 5% bez względu na wysokość przychodu, jeżeli otrzymują je osoby należące do składu zarządów, rad, komitetów nadzorczych, komisji rewizyjnych i członków organów stanowiących osób prawnych, nie będących jednostkami gospodarki uspołecznionej.

. . . . . .

3. Do wynagrodzeń wymienionych w ust. 1 nie mają zastosowania przepisy dotyczące:

1) łącznego opodatkowania wszystkich wynagrodzeń otrzymanych w okresie wypłaty od tego samego płatnika (art. 9 ust. 6 ustawy o podatku od wynagrodzeń);

2) opodatkowania wynagrodzeń otrzymywanych od więcej niż jednego płatnika (art. 9 ust. 7 ustawy o podatku od wynagrodzeń);

3) stosowania zniżek lub zwyżek rodzinnych.

§ 7. Od sumy wynagrodzenia wypłaconego tytułem różnicy (wyrównania) wynikającej z podwyższenia wynagrodzenia za okresy przeszłe podatek oblicza się według stopy procentowej właściwej dla wynagrodzenia z bieżącego okresu, jeżeli różnica została wypłacona:

1) z powodu zmian wprowadzonych nowymi normami uposażeniowymi lub układami zbiorowymi pracy;

2) na skutek awansu lub przeszeregowania;

3) z tytułu zaległych dodatków, przysługujących na podstawie układów zbiorowych pracy lub innych przepisów płacowych.

§ 8. Pracownicy zatrudnieni w przemyśle ceramiki budowlanej i kamieniołomach, cukrownictwie, przy robotach drogowych, w służbie wodno-melioracyjnej i geodezyjno-urządzeniowo-rolnej, przy uprawie tytoniu, w przetwórstwie ziemniaczanym, w gorzelniach, w suszarnictwie cykorii, owoców i warzyw, przy suszeniu ziół i tłoczeniu moszczów, w służbie plantacyjnej przemysłu roszarniczego i włókien łykowych, w przetwórstwie surowca tytoniowego, w przemyśle torfowym, w przemyśle wikliniarsko-trzciniarskim, w czyszczalniach i suszarniach nasion, w ośrodkach wypoczynkowych Funduszu Wczasów Pracowniczych, w przedsiębiorstwach uzdrowiskowych oraz w innych uspołecznionych ośrodkach uzdrowiskowych, wczasowych, turystycznych i sportowych, jak też w placówkach wczasów dla dzieci i młodzieży opłacają podatek od wynagrodzeń, jak pracownicy sezonowi, tj. zmniejszony o 1/3, jeżeli układ zbiorowy pracy lub umowa indywidualna zastrzegają sezonowy charakter zatrudnienia.

§ 9. Najemni członkowie załóg na statkach rybołówstwa morskiego opłacają podatek od wynagrodzeń jak pracownicy sezonowi, tj. zmniejszony o 1/3, bez względu na to, czy układ zbiorowy pracy lub umowa indywidualna zastrzegają sezonowy charakter zatrudnienia.

§ 10. 1. Jeżeli podatnik nie udowodni wysokości odszkodowania określonego w art. 5 ust. 1 pkt 16 ustawy o podatku od wynagrodzeń, zwalnia się od podatku z tego tytułu część wynagrodzenia ustaloną w następującej wysokości w stosunku do otrzymywanego wynagrodzenia:

1) solistek artystek scenicznych, estradowych i cyrkowych 45%

2) solistek wykonawczyń artystycznych w audycjach Polskiego Radia 40%

3) solistów — artystów scenicznych, w tym lalkowych, estradowych i cyrkowych, reżyserów, kierowników literackich, artystycznych i muzycznych, scenografów, dyrygentów chórów i zespołów muzycznych oraz biorących udział w audycjach Polskiego Radia reżyserów, dyrygentów i kierowników literackich, artystycznych i muzycznych 35%

4) spikerów i lektorów w Polskim Radiu i Telewizji 35%

5) solistów — wykonawców artystycznych w Polskim Radiu i Telewizji 30%

6) członków zespołów muzycznych i chórów w audycjach Polskiego Radia oraz zawodowych muzyków i chórzystów w zespołach orkiestrowych i chóralnych w lokalach gastronomicznych oraz w miejscach, gdzie orkiestra lub chór produkuje się jako zespół koncertowy 25%

7) muzyków, członków zespołów orkiestrowych, operowych i operetkowych oraz korepetytorów baletu, chóru i solistów w operach i operetkach 25%

8) zawodowych muzyków w teatrach, cyrkach i miejscach, gdzie orkiestra jest czynnikiem towarzyszącym 20%

9) pracowników zatrudnionych przy realizacji programów radiowych i telewizyjnych na następujących stanowiskach: realizatorów telewizyjnych (reżyserów wizji), realizatorów audycji radiowych (reżyserów form publicystycznych i magazynowych), ilustratorów muzycznych, realizatorów i operatorów światła i dźwięku, operatorów kamer, inspektorów emisji, kierowników produkcji, inspicjentów i montażystów 20%.

2. Solistą (solistką) w rozumieniu ust. 1 jest osoba, która posiada zaświadczenie wydane przez Związek Zawodowy Pracowników Kultury i Sztuki, stwierdzające, że artysta zaliczony został do kategorii solistów ze względu na jego uzdolnienia do samodzielnego wykonywania dzieła lub wyodrębniającej się partii tego dzieła, albo której charakter solisty (solistki) wynika z umowy o pracę zawartej zgodnie z postanowieniami zbiorowego układu pracy dla pracowników instytucji artystycznych.

§ 11. 1. Koszty uzyskania wynagrodzenia określa się w następującej wysokości w stosunku do otrzymanego wynagrodzenia:

. . . . . .

f) z umów o tzw. wierszówki, otrzymywane przez dziennikarzy 50%,

. . . . . .

o) za działalność redaktorską oraz opracowywanie cudzych utworów będących przedmiotem prawa autorskiego, jak np. tłumaczenie, recenzja, przeróbka przystosowana, rewizja tekstu, z wyjątkiem działalności wymienionej pod lit. j) i l) 30%,

. . . . . .

2. Jeżeli podatnik udowodni, że koszty uzyskania wynagrodzenia były wyższe od wynikających z zastosowania normy procentowej, określonej w ust. 1, koszty uzyskania należy przyjąć w wysokości faktycznie udowodnionej.

Dział III.

Przepisy końcowe.

§ 12. Tracą moc:

1) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 6 czerwca 1951 r. w sprawie całkowitego lub częściowego zwolnienia niektórych kategorii wynagrodzeń od podatku od wynagrodzeń (Monitor Polski z 1951 r. Nr A-49, poz. 648 z 1952 r. Nr-44, poz. 626 i Nr A-93, poz. 1444; z 1953 r. Nr A-22, poz. 276 i Nr A-76, poz. 909; z 1955 r. Nr 13, poz. 136; z 1956 r. Nr 26, poz. 362; z 1957 r. Nr 47, poz. 291; z 1958 r. Nr 5, poz. 22, Nr 74, poz. 434, Nr 94, poz. 515; z 1959 r. Nr 72, poz. 381, Nr 84, poz. 445 i z 1966 r. Nr 31, poz. 165),

2) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 12 września 1951 r. w sprawie całkowitego zwolnienia niektórych kategorii wynagrodzeń od podatku od wynagrodzeń (Monitor Polski Nr A-86, poz. 1183),

3) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 1 sierpnia 1956 r. w sprawie częściowego zwolnienia wynagrodzeń lekarzy i lekarzy dentystów od podatku od wynagrodzeń (Monitor Polski Nr 68, poz. 842),

. . . . . .

5) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 23 stycznia 1959 r. w sprawie zwolnienia od podatku od wynagrodzeń wynagrodzeń należnych pracownikom za pracę poza normalnym czasem pracy, przekazywanych na fundusz budowy szkół (Monitor Polski Nr 14, poz. 52),

6) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 18 września 1959 r. w sprawie zaniechania ustalania podatku od wynagrodzeń od kwot wypłaconych tytułem nagród za dostawę złomu stali, żeliwa oraz metali nieżelaznych i ich stopów (Monitor Polski Nr 81, poz. 426),

7) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 13 maja 1960 r. w sprawie zaniechania ustalania zobowiązań podatkowych w zakresie podatku od wynagrodzeń od dodatków spisowych (Monitor Polski Nr 44, poz. 214),

. . . . . .

§ 13. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Finansów: *J. Albrecht*

JUŻ UKAZAŁY SIĘ

następujące publikacje WYDAWNICTWA ZWIĄZKOWEGO CRZZ

Gabler W., Radziński T.: **PRAWNIK INFORMUJE.**
Pytania i odpowiedzi z zakresu prawa pracy na najczęściej spotykane zagadnienia, wyd. 2 zł 30.—

Koziorowski M. A.: **PRAWA I OBOWIĄZKI ABSOLWENTÓW.**
Kolejny tomik z serii „Drogowskazy" zł 5.—

Krąkowski L.: **VADEMECUM PRAWA PRACY.**
Poradnik dla aktywistów związkowych. Format kieszonkowy zł 15.—

Jasiński J.: **TWOJE PRAWO DO ŚWIADECTWA PRACY I OPINII.**
Tomik z serii „Drogowskazy" zł 5.—

Piątkowski M.: **NOWE EMERYTURY I RENTY PRACOWNICZE.**
zł 10.—

SPRZEDAJĄ WSZYSTKIE KSIĘGARNIE „DOMU KSIĄŻKI"

W razie trudności w nabyciu książek zamówienia realizuje pocztą KSIĘGARNIA SKŁADOWA WYDAWNICTWA ZWIĄZKOWEGO CRZZ, Warszawa 20, ul. Mariensztat 8

Wydawnictwo Związkowe CRZZ — Warszawa, ul. Kopernika 36/40

WARUNKI PRENUMERATY:

Prenumeratę na kraj dla czytelników indywidualnych przyjmują urzędy pocztowe, listonosze oraz Oddziały i Delegatury „Ruch". Można również dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Wszystkie instytucje państwowe i społeczne mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur „Ruch". Prenumeraty przyjmowane są do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty.

Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa — przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23, tel. 20-46-88; konto PKO Nr 1-6-100024.

Egzemplarze numerów zdezaktualizowanych można nabywać w Punkcie Wysyłkowym Prasy Archiwalnej „Ruch" Warszawa, ul. Nowogrodzka 15/17, konto PKO Nr 114-6-700044 VII O/M Warszawa.

Drukarnia Wydawnictwa Związkowego CRZZ. Papier gazetowy kl. VIII. 50 g. Objętość ark. wyd. 5,23, ark. druk 4. Zam. 300-68. 21.500. N-51.